

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra zahradní a krajinné architektury

Svatební zahrady

Bakalářská práce

Autor práce: Karolina Vedlichová

Obor studia: Zahradní a krajinářská architektura

Vedoucí práce: doc. Ing. arch. Jan Vaněk, CSc.

© 2018 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Svatební zahrady" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 20. 4. 2018

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu své bakalářské práce doc. Ing. arch. Janu Vaňkovi, CSc. za doporučení a rady týkající se jejího obsahu a následné prezentace. Mé poděkování patří také prof. ing. arch. Jaroslavu Sýkorovi, DrSc. za jeho odborný náhled, trpělivost a ochotu, kterou mi v průběhu zpracování bakalářské práce věnoval. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat Pavlu Růžičkovi, Davidu Vávrovi, Ondřeji Kodrasovi a Aleně Prokopové za poskytnutí fotografií pro tuto práci a Miroslavě Čunátové za cenné rady.

Svatební zahrady

Souhrn

Bakalářská práce je uvozena důležitou poznámkou, že svatební zahrady jako takové neexistují, ale mnoho míst je pro tyto účely možné upravit.

V první části je práce zaměřena na historický vývoj obřadů, ceremoniálů a jiného kulturního vyžití v zahradách, počínaje starověkým Egyptem, přes zámecké zahrady renesance a baroka až k novodobým zahradám. Dále pojednává o základním rozdělení svatebních obřadů na církevní a civilní a jejich vhodnosti pro vykonání ve venkovních prostorech. Církevní ceremoniály jsou založeny na uzavření sňatku před Bohem a jsou uskutečňovány představitelům církve. Jsou zde charakterizovány základní rysy jednotlivých náboženských svateb, které jsou v České republice nejčastější. Druhým typem je obřad civilní neboli občanský, při kterém snoubence oddává úřední zastupitel s dohledem matrikáře.

Následující kapitoly rozdělují venkovní prostory využívané ke svatbám na nejčastější typy. Popisují kompoziční principy a některé jejich důležité prvky. Zaměřují se na estetické vnímání zahrad člověkem a působení určitých aspektů zahrady na psychické rozpoložení a nálady, které prostor navozuje. Rozebírají všechny roční období a jejich možné využití a vhodnost pro uskutečnění svatebního dne. Důležitá část je věnována i sortimentu stromů, keřů a květin, které mají symbolickou spojitost s láskou a jsou tedy vhodné pro použití na svatbách.

Práce dále poukazuje na architektonické prvky zahrad, které je možné využít pro účely svatby a předkládá různé typy dekorací a květinových vazeb, za účelem přizdobení obřadního místa či svatební tabule. V poslední části jsou zanalyzované vybrané lokality a na základě těchto rozborů jsou navrženy kompoziční a dekorativní prvky, pro vytvoření svatební zahrady. Příkladem zámecké zahrady je francouzská zahrada zámku Veltrusy. Vybraný park přírodně-krajinářského stylu se nachází ve vesnici Veselíčko a zahrada na venkově je zastoupena statkem v Blažejovicích.

Závěrem vyplývá, že v případě svatebních obřadů venku je důležitý výběr místa. Pokud snoubencům vyhovuje, pak je s využitím dekorací a květin přetvořen na důstojné místo k uzavření sňatku.

Klíčová slova: svatební zahrada, obřadní místo, symbolika rostlin, typy zahrad, kompozice

Wedding gardens

Summary

This bachelor's thesis begins with an important note that wedding gardens do not exist as such. But many places can be transformed for this purpose.

In the first part, the work focuses on the historical development of ceremonies, important events and other cultural activities in gardens, ranging from ancient Egypt through the Renaissance and Baroque to modern gardens. It also concentrates on the basic division of church and civil marriage between and their suitability for outdoor spaces. Church ceremonies are based on marriage in front of God and are performed by the Church's representative. There are given the basic features of the different religious weddings which are the most frequent in the Czech Republic. The second type of ceremony is a civil one in which marriage is given by an official representative with the supervision of the registrar.

The following chapters divide the outdoor spaces used for weddings into the most common types. They describe the compositional principles and some of their important elements. They focus on the aesthetic perception of the garden by man and on the influence of certain aspects of the garden on the psychic moods that the space causes. They analyze all seasons and their possible use and suitability for a wedding day. An important part is dedicated to the assortment of trees, shrubs and flowers that have a symbolic connection with love and are therefore suitable to use at weddings.

The work also points out the architectural elements of gardens that can be used for wedding purposes and presents various types of decorations and floral ties for decorating the place of the ceremony or the wedding table. In the last part selected areas are analysed and based on these analysis the compositions and decorative elements for the creation of the wedding garden are listed. An example for the castle garden is the French garden of Veltrusy Castle. The selected park is in Veselíčko village, which is done in naturally-landscaped style. The garden in the countryside is represented by a farm in Blažejovice.

Finally, in the case of wedding ceremonies outside, it is important to choose the right place. If it suits the engaged couple, then with use of the decorations and flowers it is rebuilt to a dignified place to marry.

Keywords: wedding garden, ceremonial place, symbolic of plants, types of gardens, composition

Obsah

1	Úvod.....	1
2	Cíl práce	2
3	Historie kulturního využití zahrad a obřadů v nich konaných	3
3.1	Egyptská zahrada.....	4
3.2	Řecká zahrada	4
3.3	Římská zahrada.....	5
3.4	Středověká zahrada	5
3.5	Renesanční zahrada	6
3.6	Manýristická zahrada	6
3.7	Barokní zahrada.....	6
3.8	Klasicistní a romantická zahrada	7
3.9	Krajinářský park	7
3.10	Novodobé zahrady.....	8
4	Svatebních obřad.....	9
4.1	Historie svatebních obřadů	9
4.2	Typy svatebních obřadů	10
4.2.1	Církevní obřad	10
4.2.2	Civilní obřad	11
4.3	Místo obřadu.....	12
5	Venkovní prostory pro obřad	13
5.1	Zámecká zahrada	13
5.2	Park	14
5.3	Zahrada na venkově.....	14
5.4	Louka.....	15
5.5	Les.....	16
6	Kompozice prostoru.....	17
6.1	Styl.....	18
6.2	Perspektiva.....	18
6.3	Textura	18
6.4	Tvar	19
6.5	Barva	19
6.6	Světlo a stín	20
7	Vliv zahrady na člověka	21
7.1	Zeleň	21
7.2	Barvy	21
7.3	Světlo a stín	22

8	Roční období.....	23
8.1	Jaro.....	23
8.2	Léto.....	23
8.3	Podzim.....	25
8.4	Zima.....	25
9	Rostliny a jejich symbolika	26
9.1	Řezané květiny.....	26
9.1.1	Symbolika vybraných květin	27
9.2	Stromy a keře.....	27
9.2.1	Symbolika vybraných stromů	28
9.2.2	Symbolika vybraných keřů	29
10	Architektonické prvky zahrad	30
10.1	Pergola, loubí.....	30
10.2	Altán	30
10.3	Skleníky, zimní zahrady a oranžerie	31
10.4	Vodní prvek	31
10.4.1	Fontány a kašny	32
10.4.2	Jezírka a vodní nádrže.....	32
10.5	Zahradní nábytek.....	32
10.5.1	Posezení	33
10.6	Osvětlení.....	33
11	Výzdoba a vybavení svatebního dne.....	34
11.1	Mobiliář.....	34
11.2	Květiny	35
11.3	Dekorace.....	36
12	Rozbor zahrad	37
12.1	Zámecká zahrada Veltrusy	37
12.1.1	Analýza zámecké zahrady	38
12.2	Krajinářský park Veselíčko	39
12.2.1	Analýza parku	40
12.3	Statek Blažejovice.....	41
12.3.1	Analýza venkovské zahrady	42
13	Doporučení pro vytvoření svatební zahrady	43
14	Závěr.....	44
15	Seznam literatury	45
15.1	Literární zdroje	45
15.2	Internetové zdroje	47

1 Úvod

Všechny zahrady mohou být zbarveny různým stupněm významu. Nikdy však nepřestávají poskytovat svým uživatelům iluzi místa, které se přirovnávalo ráji, jehož existence pozbývala jakéhokoliv nebezpečí. Mýtus týkající se Rajské zahrady stále ovlivňuje naše postoje a pocity a poskytuje také jasné důkazy o nepochybné skutečnosti, že rostliny a zahradnictví obecně se vyvíjely po boku lidských bytostí od nepaměti. Zahrady vždy existovaly a vždy budou, od začátku až do konce naší cesty životem (Rumpler, 2003).

Každá zahrada bez ohledu na její styl, kompozici či zastoupení jednotlivých rostlinných a architektonických prvků, navozuje svojí jedinečnou a často velice osobitou atmosféru. Ta může být spojena i s vůněmi či zvuky nebo dokonce se vzpomínkami. Ty se sice nedají ovlivnit, ale člověk je díky své kreativě schopen vytvořit prostor, který je hoděn zapamatování. Zejména zásluhou specifické výsadby, užitím drobné architektury či vytvořením zajímavé kompozice (Šonský a Pospíšilová 2015).

Velká část lidské populace tak dokáže zahrady docenit a vážit si jich. Využívají je k různým činnostem od odpočinku až k zábavě. Lidé s láskou pro rostliny, se pak zaobírají jejich pěstováním a následnou péčí a ostatní, kteří nestojí o toto vyžití, se mohou pouze kochat krásou jiných zahrad, parků či krajiny. Čím dál tím častěji se tak zahrada stává místem, jehož si lidé cení a oslavují tak i přírodu v něm ukrytou (Kingsbery, 2009).

Právě proto je zahrada či krajina velice vhodná pro svatební obřady. Jde o propojení přírody s důležitým momentem v životě dvou lidí a vytvoření nezapomenutelného okamžiku v přirozeném obklopení člověka rostlinami. Svatební zahrada jako taková neexistuje, ale nespočetně míst se jí díky malým úpravám mohou stát, nehledě na to, jestli se jedná o zámecký park, soukromou zahradu, louku či dokonce les. A právě tyto malé změny můžou naprosto podtrhnout duši osudného místa, kde se zrodí něco nového, tak křehkého a naplněného láskou jako příroda sama.

2 Cíl práce

Cílem této práce je s použitím literárních zdrojů zanalyzovat historický vývoj ceremoniálů a svatebních obřadů v zahradách. Určit typy obřadů a určit jejich vhodnost pro venkovní svatbu v zahradách. Rozdělit venkovní prostory na jednotlivé typy užívané pro svatby. Určit kompoziční principy a estetické pojetí svatebních zahrad a jejich vliv na člověka. Zanalyzovat jednotlivá roční období, poukázat na jejich výhody a možnosti využití pro svatební obřady. Soustředit se na rostlinný sortiment a jeho symboliku. Stanovit neopomenutelné architektonické prvky v zahradách, které jsou nedílnou součástí svatebního dne. Vyhledat druhy dočasných dekorací, využívaných pro výzdobu svatebního místa. Na příkladech zahrad využívaných pro svatební obřady definovat kompoziční principy a využití architektonických prvků a rostlinného materiálu. Poté vybrat důležité zásady a kompoziční prvky a navrhnout jejich použití k vytvoření svatební zahrady.

3 Historie kulturního využití zahrad a obřadů v nich konaných

Slovo zahrada je spojováno s využíváním a prožíváním příjemně stráveného času v soukromém prostoru. Působí na člověka stejně jako, když má svůj pokoj, jen pro sebe. Zde je navíc je přidána i hodnota rostlinného prvku, který místu propůjčuje svůj život a duši. Mezi zahradou a krajinou, dvěma pojmy, které někteří lidé považují za totéž, je přesně definovaná čára, oddělující soukromí, které poskytuje zahrada a otevřenost prostoru pro všechny lidské bytosti, která se nachází v krajině (Brown, 2002).

Zahrada je jedním z nejstarších projevů lidské tvorby. Je zmiňována v mnoha náboženstvích jako kolébka zrodu člověka. Od malých předzahradek, přes palácové zahrady a parky až ke krajině samotné se jedná o místo, reprezentující značný díl přírody, která nás obklopuje a spojuje nás svou divokostí, nespoutaností a krásou. V průběhu historie se vyvíjely styly jednotlivých zahrad a s nimi také jejich zaměření, počínaje soustředěním se na barvy jednotlivých květinových kompozic, až k velkým celkům rozvolněného stylu přírodně – krajinářských parků. Historicky se kompozice zahrad měnila, střídala se skladba symetrická a asymetrická, záhony ornamentální a nepravidelné či s přesnými křivkami, kdy každá rostlina je na svém místě a kompozice připomínající divokou přírodu (Le Toquin, 2004).

Všeobecně se zahrady daly již od prvopočátku dělit na dvě kategorie, a to podle jejich kompozice. Jednalo se o zahrady formální s pravidelně uspořádanou kompozici geometrických tvarů. Protipólem tomu byly zahrady krajinářské, také nazývané nepravidelné, se svými rozmanitými půdorysy a dynamickým a přitom na pohled klidným uspořádáním. Jednalo se o zahrady vyvolávající emoce a přes svou rozlišnost jednotlivých prvků působící harmonicky (Pacáková-Hošťálková a kol., 1999).

Vytvoření zahrady, či změna v přírodním prostředí, byla v historii vždy ovlivněna svou budoucí funkcí. Podle funkce se zahrady dělily na různé typy, příkladem jsou zahrady hospodářské, které vznikaly díky rozvoji zemědělství a zahradnictví. Dalším důvodem pro zakládání zahrad bylo vytvoření obytné funkce pro vnější prostor. V letních měsících se tak zahrada stávala místem, kde lidé trávili svůj čas, stravovali se či dokonce spali. Poslední a v dnešní době nejzajímavější funkcí zahrad a krajiny je její společenská funkce, která byla v minulosti vázána na uctívání bohů, kulturní shromáždění či jiné organizované akce. A proto se právě do této kategorie řadí zahrady vhodné ke svatebním obřadům (Kuča a kol., 2015).

3.1 Egyptská zahrada

Egypt má za všech starověkých kultur nejlépe zdokumentované zahrady, díky čemuž existují doklady toho, že staroegyptské zahrady byly využívány, jak pro reprezentační účely, tak i pro obřady. V tehdejší době se nejednalo o svatební obřady, ale o ceremoniály spojené s uctíváním bohů či znovuzrozením. Obřady probíhaly často v posvátných hájích, jejichž posvátné stromy symbolizovaly uctívaná božstva. Uctívaly se mimo jiné i květinami, které byly použity jako obětní dary. Nejdůležitějším prvkem zahrad byly vodní nádrže, označovány za tak důležité jako zahrada sama. (Kalusok, 2004).

Egyptské zahrady patřily do skupiny zahrad formálních, což potvrzovala pravidelná kompozice zahrady, počínaje přímými alejemi stromů z platanů (*Platanus*), cedrů (*Cedrus*) či cypřišků (*Chamaecyparis*) či mnoha dalších stromů a konče na střed umístěnými dvorními nádržemi. Další zahrady, od babylonských, syrských až po perské, médské či indické, se v kulturním využití moc nelišily. Opět se zde uctívala božstva, probíhaly ceremoniály spojené s odchodem na onen svět a další shromáždění z důvodu různých slavností (Pacáková-Hošťálková a kol., 1999).

V Egyptě se symbolismus zahrady stal důležitým prvkem společnosti, zejména v souvislosti s posmrtným životem. Hrobky byly osazovány rostlinami a vytvářela se kolem nich zahrada, aby přinesla bohatství do dalšího života. V případě, že nebylo možné zformovat zahradu kolem hrobky, namalovala se na ni zevnitř alespoň scenérie zahrady (Joyce, 1989).

3.2 Řecká zahrada

Řecká zahrada stejně jako zahrady starší byla formálního stylu. Jednalo se o kompozici rostlin navazující z počátku na východní kultury jako je perská či médská. Významným prvkem doby bylo střídání zrození a smrti nebo také uvadání a růst v případě rostlin. Tento cyklus byl pozorovatelný od vzrostlých stromů v zahradách až po květiny v nádobách, které byly často využívány. Ve starověku jsou rostliny spojovány s božstvy a jsou jim přisuzovány vlastnosti, které mají symbolizovat. Právě proto byly zahrady i nadále využívány k uctívání bohů. Výraznými architektonickými prvky v zahradách byly fontány, grotty, pergoly či boskety a dokonce se začaly objevovat i skleníky jako součást zahradního prostoru (Pacáková-Hošťálková a kol., 1999).

V Řecku se postupně rozvíjely různé kulturní oblasti jako literatury či filosofie. V rámci tehdejšího vývoje došlo k rozkvětu i zahradního umění. Zahradám dominoval dům a k němu příslušící peristyl neboli zahradní dvůr. V jeho středu se nacházela kašna, což poukazuje na

důležitost vody, který se nezměnila již od prvních egyptských zahrad. Výrazným pravidelným prvkem zahrad i krajiny bylo stromořadí, které bylo vysázeno podél cest, v podobě alejí. Novým kulturním využitím zahrady byla i výuka místních filozofů (Hurych a kol., 2011).

V této době se dokonce i parcely, na kterých se rozkládaly hřbitovy, měnily v zahrady. V tomto případě byly nazývány pohřební zahrady a vzdávaly svou krásou hold lidem zde pochovaným (Joyce, 1989).

3.3 Římská zahrada

Římské zahrady se začaly dělit na dva typy, *hortus* neboli zahrada určená k pěstování zeleniny a dalších užitkových rostlin a typ *viridarium*. Ten zahrnoval ornamentální rostliny, fontány a sochy, které pozvolna nahrazovaly zahradu užitkovou. Římská zahrada se stala významnou natolik, že byla vyvyšována nad všechna posvátná místa. Nacházely se v ní i pohřební monumenty, které byly v kontrastu s bujně rostoucími stromy (Impelluso, 2007)

Zahrady byly koncipovány pravidelně se symetrickým půdorysem. Jednalo se opět zejména o formální typ zahrady. Typická římská zahrada měla zahradní dvůr s nádrží obloženou mozaikou zvanou *impluvium*. Peristyl byl využíván jako obytná zahrada, čímž do ní přiváděl možnost kulturního vyžití. Velmi často byl doplněn o sochy a přenosné rostliny v nádobách. Tyto zahrady se časem v bohatších vrstvách rozšířily do větších měřítek a daly tam vzniknout okrasným vilovým zahradám s fontánami, bazény, plastikami a rozmanitou zelení (Hurych a kol., 2011; Pacáková-Hošťálková a kol., 1999).

3.4 Středověká zahrada

Důležitým místem se ve středověku staly klášterní zahrady s křížovou chodbou, osázené květinami a keři a sloužící zejména pro modlitby a rozjímání místních mnichů, kteří byli pohřbíváni v ovocných sadech. Významnými architektonickými prvky byly loubí, pavilony a kašny, které symbolizovaly mládí a sílu. Kašna nebyla to jediné, co mělo ve středověku symbolizovat určité vlastnosti. V této době vznikla tak zvaná květomluva. Jednalo se o řeč květin, kde každá z nich měla svůj hlubší význam. Při darování určité květiny člověk věděl, co mu chce dotyčný říci. V zahradách pak k předávání často docházelo (Kalusok, 2004)

Ve středověku se také zrodila nová myšlenka zahrady lásky. Rajska zahrada se stala i zahradou potěšení a symbolizovala nejen lásku nebeskou, spojenou s vírou, ale i pozemskou lásku člověka k člověku. Středověkým zahradám se díky tomu k pozitivnímu spojení se zahradou rajskou přidal i negativní pohled představující nedostatek cudnosti. S nastávajícími

změnami se začaly vytvářet i zahrady městské a venkovské, takže se již nejednalo o zahrady pouze pro bohaté či vysoce postavené obyvatele (Olonetzky, 2017).

3.5 Renesanční zahrada

S nástupem renesance se zahrady více oživily. V těchto symetricky uspořádaných prostorech se odehrávalo mnoho dějů, od přednesu poezie, přes filosofické debaty až po vyznání lásky. Lidé byly silně ovlivňovány krásami zahrady, vůněmi květin, zpěvem ptactva či zvukem vody ve fontánách (Hendrych, 2000).

Od počátků renezančních zahrad je znatelný návrat k antice a jejím ideálům, což se promítlo i v drobné architektuře zahrad. Zájem se soustřeďuje na člověka, s nímž se vyvíjí i výtvarné umění a vytváří se harmonie v tomto novém kulturním prostředí. Podstata renesanční zahrady je založena na použití přírodních prvků, které ladí s architektonickými prvky a vytváří tak ze zahrady výtvarné dílo. Zahrada je členěna na jednotlivé geometrické celky s přesným rozvržením spojovacích tras a pěšin (Žáček a Vacek 2008).

Důležitost zahrady je znát i v literatuře, kde slavné příběhy vyprávěné v knize Dekameron od spisovatele Giovanniho Bocaccia, jsou přednášeny právě v zahradě. V renesanci se do zahrad začalo soustřeďovat více kulturního dění. Vznikaly nové míčovny pro sportovní vyžití a obory pro lov zvěře. Protikladem těchto míst byla soukromá zahrada giardini segreti, vznikající oddělená od zbytku zahrady, poskytující soukromí a odpočinek pro majitele (Pacáková-Hošťálková a kol., 1999).

3.6 Manýristická zahrada

Manýristická zahrada byla podobná zahradě renesanční, ale měla mnohem větší zastoupení vodního prvku v zahradě. Uplatňovaly se zde soustavy kašen, fontán a kaskád, v kontrastu s klidnými hladinami rybníků a bazénů. Části zahrad byly tvořeny terasami s výraznými schodišti či rampami. V manýrismu byly zakládány Sacro Bosco neboli posvátné háje, které byly známé už z řecké s římské antiky. Byly určeny jako místa pro kulturní setkání, ale i jako pohřebiště. Tyto lesy byly doplněny sochami, drobnou architekturou, a pěšinami, které dotvářely celou kompozici a atmosféru místa (Žáček a Vacek 2008; Kalusok 2004).

3.7 Barokní zahrada

Základním rysem barokních zahrad je jejich kompozice s výraznou osou na jedné straně, zakončenou zámekem či jinou dominantní budovou, a na straně druhé prostupující do vzdálené

krajiny. Využívají se kontrasty ve výsadbách drobných květinových parterů a vysokých živých plotů. Zahrady působí velice okázale a reprezentativně a naopak jsou v nich skryta nenápadná zákoutí navozující intimitu a soukromí. Svě hlavní osy promítnuté do zahrady v podobě cest se navzájem kříží a právě v těchto bodech jsou umístěny fontány či kašny (Žáček a Vacek 2008).

V baroku se rozvíjela i technika, která přispěla ke zlepšení mimo jiné i systému vodních fontán, které se staly atraktivním prvkem zahrady. Inovace přitáhly pozornost lidí, a ještě více zvětšily zájem o pobyt v zahradách. Konaly se zde hudební a divadelní vystoupení, ohňostroje a mnoho dalších slavností. Příkladem je kupříkladu oslava na uzavření sňatku Isabelly Fernese a Filipa V. Španělského, jež se konala v barokní zahradě s návazností na krajinu lesa (Mosser, 2000; Impelluso, 2007).

3.8 Klasicistní a romantická zahrada

Klasicistní a romantická zahrada je založena se záměrem návratu k přírodě. Výsadby jsou komponovány na první pohled chaoticky, ale i za tímto vzhledem se schovává propracovanost umístění jednotlivých rostlin. Tvorba měla přesah až do krajinářství a začaly se využívat průhledy, zdůrazňující výhledy k dominantám, což vytvořilo nový pohled na okolní krajinu a vytvořilo to tak nové využití venkovního prostoru (Žáček a Vacek 2008).

Svým uspořádáním se stále nevyrovná přírodně – krajinářským parkům, ale vytváří pomyslný mezistupeň ním a pravěldnými zahrady baroka. Začalo se uplatňovat rozšiřování jednotlivých prvků zahrad. Plošná měřítka vodních kanálů, bosketů či květinových záhonů se zvětšovala a jednotlivé části zahrad se napojovaly na okolní krajinu. Hlavní cesty a pěšiny lemované alejemi zasahovaly mimo rámec zahrady až do loveckých obor a okolní krajiny. Tímto propojením se zahradám vytvořila kombinace aktivního a pasivního vyžití ve venkovních prostorech (Kavka a kol, 1970).

3.9 Krajinářský park

Hlavním motivem stylu byla příroda a celkové romantické pojetí navrhovaných kompozic. Na budovu navazoval rozsáhlý prostor s loukami, trávničky a vodními plochami. Kolem dokola se rozkládal les, který propojoval zahrady a parky s okolní krajinou (Brooks, 1995).

Geometrické a pravidelné tvary architektonických prvků, ale i rostlin, jsou považovány za nepřirozené. Mnoho barokních zahrad bylo přestavěno v krajinářské parky, které působily na první pohled velice přírodně. Respektovaly reliéf a další plochy, jako lesní porosty či vodní

prvky, ale přitom se jednalo o velice promyšlenou kompozici, podtrhující půvab celé krajiny (Pacáková-Hošťálková a kol., 1999).

Parky nevznikaly pouze přetvořením zámeckých zahrad, ale také na ně často navazovaly. Byly navrhovány ke šlechtickým sídlům, ale také budovány jako součást veřejných městských parků nebo v napojení na lázeňské promenády, čímž se rozšířila cílová skupina, která mohla park využívat. Opět tato místa sloužila veřejnosti pro pořádání kulturních akcí a slavností (Hurych a kol., 2011).

3.10 Novodobé zahrady

Od počátku dvacátého století až do dnes proběhlo mnoho změn ve všech možných odvětvích. Svět se začal velice rychle vyvíjet a nejinak tomu bylo ani v zahradní tvorbě. Nezáleží již tolik na tom, zdali je zahrada formální a má svou pravidelnost, nebo neformální, více připomínající krajinu. Neboť na počátku minulého století se objevují oba tyto typy. Kombinují přírodních prvků a přitom se uplatňuje vědecký progres či dbá na ekologickou stránku při vytváření nových zahrad (Pizzoni, 1999).

Významné styly, které ovlivňovaly představy o zahradách, byly secese, funkcionalismus a dnešní moderní zahrady. Secesní zahrady byly zaměřeny na květinový dekor, který se objevoval v záhonech i jako součást secesní architektury. Funkcionalismus zase představoval zásah do zahrad, které byly nedůležité oproti významu funkcionalistické budovy. Nejdůležitějším konceptem byla a stále je moderní zahrada, která se snaží o propojení architektury domu se zahradou. Obě složky by se měly navzájem podporovat a ladit nikoliv být v protikladu. Důležité je souznění interiéru domu s exteriérem, jejich vzájemných propojení a možné využití. Moderní soukromé zahrady jsou tak více využívány ke každodenním činnostem, od odpočinku přes práci na zahradě až k oslavám. V dnešní době jsou i oblíbeným místem pro svatby (Pacáková-Hošťálková a kol., 1999).

4 Svatebních obřad

Svatební obřad je ceremoniál spojující dvě osoby ve svazek manželský. Samotný obřad a jeho struktura je odlišná vzhledem k různým náboženstvím či zvykům. To vše je doprovázeno oslavami s blízkými přáteli a rodinou, ale po samotném obřadu se vždy jedná o začátek společné cesty dvou lidí vstříc jejich osudu (Samojský, 2015).

4.1 Historie svatebních obřadů

Od prvních svatebních obřadů až k těm dnešním proběhlo mnoho změn. Prvotně bylo manželství spojováno pouze s rozšířením majetku jedince a s plozením potomků. Velmi často se tedy nejednalo o sňatky uzavírané z lásky, spíše se jednalo o spojení dvou lidí do svazku manželského, zejména kvůli postavení, majetku a dětem. Ale i přesto byly svatby spojovány s oslavami a veselím. Sňatky z lásky byly uzavírány až mnohem později (Janečková, 2008).

Řekové měly svatbu rozdělenou na tři fáze. První byla příprava nevěsty, v další fázi je ženichova rodina musela přijmout do svého domu a na závěr se konalo přijímání svatebních darů. Pro Římany byla zase velice důležitá svatební smlouva uzavřena mezi rodinami nevěsty a ženicha. Snoubenci si slibovali věrnost před zraky boha Jupitera, kterému pak vzdali hold obětováním vola. Židé, stejně jako Římané, brali smlouvy za důležitou součást svatebního obřadu. Dokonce bylo běžné, že se tyto sliby předčítaly nahlas, zatímco snoubenci stáli pod baldachýnem. Oproti těmto složitým úmluvám existovaly také obřady bez přítomnosti kněze či jiného úředníka, který by ceremoniál provedl. Byly to islámské obřady, kdy ženich i nevěsta pronesli svůj souhlas se sňatkem. Od té chvíle měl muž finanční zodpovědnost za sebe i svoji manželku. V Evropě byly uzavírány jen církevní sňatky před Bohem a civilní obřady jaké známe dnes, byly na území dnešní České republiky zavedeny až v roce 1890 (Janečková, 2008).

Na českém venkově se dříve oddávalo až v momentě, kdy rodiče měli dostatečné věno pro nevěstu. Nebylo tedy neobvyklé, že se dívky vdávaly již před dovršením osmnácti let. Před každou svatbou byly námluvy, kdy ženich spolu se svým otcem, a družbou či dohazovačem, rychtářem a někdy mnoha dalšími muži přišli do domu nevěsty a požádali její rodiče o svolení k sňatku. Poté se prostřednictvím družby vyjednálo i výše věna. Nakonec byla podepsána svatební smlouva a tím stvrzeno spojení obou rodin (Sluková, 2001).

4.2 Typy svatebních obřadů

Svatební obřady se dělí na dvě základní skupiny, a to na obřady civilní a církevní, lišící se svou strukturou, průběhem celého ceremoniálu i zvyky, které k oslavě sňatku patří (Regalová, 1995).

4.2.1 Církevní obřad

Církevní sňatky jsou uzavírány před bohem a jejich struktura je odlišná dle daného náboženství. Svatby se konají v kostelech, chrámech, synagogách či jiných místech k tomu určených. Některé církve jsou ochotny udělit výjimku a povolit obřad i mimo kostel. V tu chvíli se nabízí možnost obřadu v zahradě či otevřené krajině (Janečková, 2008).

U svatebního ceremoniálu musí být přítomen oddávající, nevěsta s ženichem a dva svědci, bez kterých nelze obřad uskutečnit. Ostatní hosté jsou pouze pozvaní svatebčané a pro obřad samotný a jeho naplnění nehrají klíčovou roli. Na místo konání obřadu přichází jako první ženich se svou matkou a jako poslední nevěsta s otcem (Sluková, 2001).

Ale pro mnoho církví je pravidlem, že než nastane svatební den, jsou snoubenci povinni podstoupit většinou šest sezení s farářem. Bez těchto setkání nemohou uzavřít manželství. Farář s ženichem a nevěstou pobírá význam manželství, jejich vztah k víře a mnoho dalších témat týkajících se manželských povinností či Písma svatého (Regalová, 1995).

Římskokatolická církev má, stejně jako jiné církve, své obřady založeny na spojení dvou jedinců ve svazek manželský před Bohem. Do kostela svatebčané vstupují ve dvojicích v zástupu vedeným ženichem a jeho matkou. Svatebčané vytvoří pak špalír, kterým projde nevěsta s otcem až k oltáři. Na rozdíl od civilních sňatků, ženich stojí po pravici nevěsty. Poté probíhá bohoslužba slova, následně udělení svátosti manželské a novomanželé si vymění manželský slib. Po posvěcení prstenů si je manželé navzájem navléknou a ztvrdí vše svým prvním manželským polibkem. Na závěr celého obřadu kněz přednáší modlitbu za manžele, a pokud se jedná o obřad, jehož součástí je mše, pak se s ní uzavře celý ceremoniál (Sluková, 2001; Ashová, 2002).

Českobratrská církev evangelická má obřad velmi podobný tomu, který vykonává římskokatolická církev. Jednotlivé odlišnosti jsou v množství přednášených modliteb a jejich samotném výběru (Sluková, 2001).

Církev československá husitská má opět velmi podobný průběh obřadu jako církev římskokatolická či českobratrská evangelická. Jediný rozdíl je, že nevěsta s ženichem mohou přijít k oltáři společně a ženich se postaví po levici nevěsty, stejně jako tomu je u civilního sňatku (Sluková, 2001).

Židovské obec má oproti ostatním náboženstvím jiné svatební zvyklosti. Obřad se nesmí konat v soboty a době náboženských svátků. Snoubenci jsou oddáváni dle židovské víry pod svatebním baldachýnem, který je nazýván chupa. Ten drží čtyři muži a pod ním čeká kantor a rabín na příchod snoubenců. První přichází ženich v doprovodu dvou ženatých mužů a po něm nevěsta v doprovodu dvou vdaných žen, které s ní sedmkrát obejdou ženicha. Prstýnek při obřadu dostává pouze nevěsta, a to na pravý ukazováček. V průběhu obřadu rabín čte svatební požehnání a tradiční aramejské texty. Svatby se musí zúčastnit nejméně 10 osob, aby byl sňatek považován za platný. Po oddání a gratulacích odchází novomanželé do sousední místnosti, aby strávili první chvíle svého manželství sami (Sluková, 2001; Ashová, 2002).

Unitářství je duchovní směr podobný ostatním náboženstvím. Ale jeho smyslem je, aby každý jedinec našel svou duchovní cestu na základě svého svobodného rozhodnutí. Využívá posvátné texty z různých náboženství. Samotný obřad je velice variabilní, podle přání snoubenců se může více či méně přiklánět k některým ceremoniálům jiných náboženství. Je možné ho provést i ve venkovních prostorech jako jsou zahrady. (NSČU, 2016; Samojský, 2015).

4.2.2 Civilní obřad

Civilní nebo také občanský sňatek je uzavírán většinou lidmi bez úzkého vztahu k víře. Snoubenci jsou sezdáni v obřadní síni, na radnici či jiném místě k tomu určeném. Po dohodě je možné zařídit obřad i na jiném místě. Svatební ceremoniál provádí starosta nebo jiný pověřený člen zastupitelstva, pod dohledem matrikáře. Sňatek je považován za uzavřený po vyřčení slova „ano“ oběma snoubenci, před zraky svědků. (Janečková, 2008).

Civilní svatební obřad je kratší než obřad církevní, trvá většinou deset až dvacet minut. Oddávající začne ceremoniál krátkou řečí o významu manželství, poté se zeptá, zdali jsou nějaké okolnosti, které by vylučovaly uzavření sňatku. Ženich a nevěsta prohlásí, zda budou mít jedno společné příjmení nebo si každý nechá své, v druhém případě jsou povinni prohlásit, které příjmení ponесou jejich děti. Poté, co si oba řeknou své „ano“, podepíší svatební listinu, po nich i svědci a nakonec oddávající (Ashová, 2002).

4.3 Místo obřadu

V dnešní době, je možné provést svatební obřad téměř kdekoliv, jedinou podmínkou je schválení místa matrikou. Lidé se berou ve svatebních síních, kostelech, zahradách, ale i třeba v balónech, na palubě lodi či pod vodou. Důležité je, aby místo bylo pro snoubence výjimečné a působilo na ně příjemně. Tradiční místa jako kostely, chrámy, kaple či obřadní síně jsou stále velice vyhledávané, ale mnoho lidí v dnešní době touží po něčem originálním. A mezi těmito místy patří obřady venku v přírodě. Jedním z nejvyhledávanějších míst pro svatby se staly zahrady, kde samotný obřad nabývá velice romantické atmosféry v spojení svatebčanů a rostlin (Janečková 2008).

Obrázek 1: Svatba v parku. Zdroj: Pavel Růžička

Obrázek 2: Svatba zámecké zahradě. Zdroj: Pavel Růžička

Obrázek 3: Dobová svatba v hradní zahradě. Zdroj: Ondřej Kodras

Obrázek 4: Svatba v kostele. Zdroj: Pavel Růžička

5 Venkovní prostory pro obřad

Prostory pro svatební obřady pod širým nebem jsou v dnešní době populární a zahrada je jedním z těchto míst. Je to neustále se vyvíjející část krajiny, vznikající v průběhu času, kde příroda do značné míry určuje její směr a možnosti růstu. Jedná se o okouzující místo mezi nekonečnou oblohou a zemí, díky které vše na Zemi žije. Právě rostliny a jejich vývoj a změna, kterou přináší pro celé své okolí, vyvolávají pocit harmonie, spojení s přírodou a podněcuje v lidech určité pocity a myšlenky. A právě pro tyto hodnoty se zahrady již v minulosti staly důležitou součástí života lidí. Byly využívány k oslavám, ceremoniálům a později i ke svatebním obřadům. V dnešní době lidé mohou uzavřít sňatek téměř kdekoli a právě zahrady se stávají jednou z vítaných možností (Le Toquin, 2004).

Příkladem svatebního místa může být i důstojná až pohádková scenérie pod starým stromem, který už od pradávna symbolizuje dlouhý život, moudrost a zdraví. V České republice existuje památný strom nazýván Strom svatebčanů. Nachází se v Terčíně údolí národní přírodní památky Novohradské hory. Jedná se o dub letní (*Quercus robur*), který je více než 500 let starý, a dosahuje výšky 25 metrů. Právě pod ním dochází k osudnému polibku dvou jedinců ztvrdzující slib věrnosti na celý život (Zieglerová a Bláha, 2014; Hageneder, 2003)

5.1 Zámecká zahrada

Zámecké zahrady jsou nedílnou součástí okolí zámků, ale i hradů a jiných sídel. Díky velkému počtu těchto staveb, se zámeckých zahrad v České republice nachází velmi mnoho. Představovaly bohatství lidí, kterým zahrada se zámkem patřily. Zachovalé zahrady různých stylů, jsou hodnotným historickým prvkem, zejména kvůli velké druhové skladbě rostlin. Svou reprezentační a estetickou hodnotou vytváří vhodné místo pro konání svatebních obřadů a následné oslavy (Žáček a Vacek 2008).

Obrázek 5: Zámecká zahrada. Zdroj: Pavel Růžička

5.2 Park

Park na ucelený prostor zeleně, který je často napojovaný na zámecké zahrady nebo funguje sám v urbánním prostředí. Většinou jsou tyto areály otevřeny pro širší veřejnost. Kulturní vyžití a celková návštěvnost parku v dnešní době záleží zejména na jeho dostupnosti parku či zahrady. Parky mohou mít více formální a pravidelnou formu, ale stále převládají parky přírodě blízké či přímo krajinářské. Důležitý je obsah, který park zpodobňuje. Vytváří příjemné místo vhodné k odpočinku, ale i fyzickým aktivitám. Dává člověku možnost volby cíle a inspiruje k přemýšlení. V parcích se v dnešní době konají různé kulturní akce včetně svateb (Otruba, 2002).

Obrázek 6: Svatba v parku. Zdroj: Pavel Růžička

5.3 Zahrada na venkově

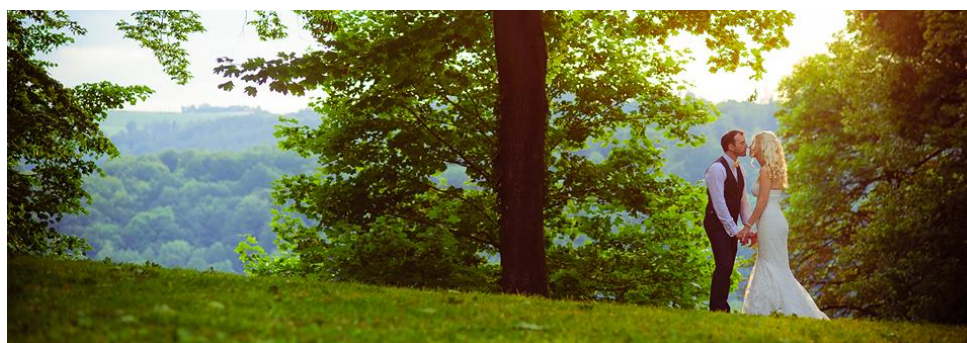
Zahrady na venkově patřící ke statkům, domkům či chalupám měli různorodý charakter. Vždy se ale jednalo o zahrady plné květin všech barev a vůní, které vytvářely přátelskou až intimní atmosféru. Rozmanitost květin v zahradách i předzahrádkách venkovským stavení, byla považována spíše za neformální styl. Inspirovala například Gertrudu Jekyllovou v jejích návrzích. Na venkově bylo důležité specifické použití materiálů. Vrátka s plotem obklopující zahradu byly ze dřeva nikoliv z kovu, jak dnes bývá zvykem. Cesty a úzké pěšiny, procházející zahradou byly vytvořeny z místních kamenů, různých tvarů a odstínů. Součástí zahrady byly kdysi stavby jako chlévy, sýpky, stáje nebo včelí úly, které jsou dnes zachovány jen na některých statcích (Lloyd et Bird, 2000).

Obrázek 7: Svatba na statku. Zdroj: Pavel Růžička

5.4 Louka

Louka je slunné místo, které je pokryto velkým množstvím různých druhů rostlin. K jejímu vývoji a přeměnám dochází v řádech desítek až stovek let. V dnešní době se klasické louky dají vysít i v zahradách a parcích, čímž se dá získat kousek této pestrosti a rozmanitosti blíže k člověku. Nejdůležitější je jejich schopnost autoregulace a tím i potřeba minimálního zásahu člověka do lučního rozvoje společenstva. Louky jsou tvořeny třemi hlavními skupinami rostlin, které musí růst v určité rovnováze, dané příslušným stanovištěm. Jedná se o skupiny lučních květin, tráv a jim podobných rostlin, a hospodářsky důležitých jetelovin. Luční květiny jsou právě těmi rostlinami, které si člověk pod pojmem květnatá louka představí, podporují barevnost a tvarovou rozličnost louky, ale jsou také velice citlivé na změny prostředí. Trávy výborně esteticky doplňují louky a zpevňují povrch půdy svými kořeny. Poslední skupinou jsou jeteloviny, které podporují růst zelené hmoty, což v chudších půdách je velice prospěšné, ale naopak v půdách s vysokým obsahem živin to může škodit (Nikodémová a Bradna, 2010; Kuťková, 2013).

Obrázek 8: Svatba na louce. Zdroj: Pavel Růžička

5.5 Les

Z biologického hlediska je les definován jako složité společenstvo rostlin a živočichů, které se navzájem ovlivňují. Existuje více druhů lesů, ovlivněny zejména klimatickými a půdními podmínkami místa. Ve střední Evropě je převaha lesů opadavých listnatých (Stehlík a Trantírek, 1971).

Nejedná se však o jakékoliv stromy, jsou rody jako buky (*Fagus*), duby (*Quercus*) či smrky (*Picea*), které smíšené lesy nebo lesy s převahou určitého druhu dokáží vytvářet. Ale existují i stromy, které tuto vlastnost nemají (Hageneder, 2003).

Les má významný rekreační účinek, umožňuje lidem si odpočinout na klidném místě, daleko od hluku měst a jejich znečištěnému ovzduší. Díky turistickým trasám jsou lesy více přístupné a umožňují tak odreagování od velkého množství změn, které díky rychlosti progresu ve všech odvětvích, nastaly. Lesy dnes nemají jen význam hospodářský, i když ten stále převažuje, ale jsou důležité i pro jejich místo v krajině. Společnost na ně klade více sociálně kulturních nároků, pro jejich využití ve prospěch obyvatel (Stehlík a Trantírek, 1971).

Právě proto je dnes v možné v lese uskutečňovat společenské akce všeho druhu. Celkem nově se do této skupiny zařadily i svatby. Ty mají díky ojedinělé atmosféře své kouzlo.

Obrázek 9: Svatba v lese. Zdroj: Pavel Růžička

6 Kompozice prostoru

V zahradní a krajinné architektuře se pro kompozici zahrad, parků i větších krajinných celků využívají přírodní motivy, jakými jsou například rostliny, od květin až po stromy, prvek vody či samotný terén. Ale je to jejich konečné zapracování do prostoru, kombinace s ostatními elementy a ostrost či měkkost použitých tvarů a linií, které vytvoří finální vzhled zahrady. Kompozice může být tedy více přírodního charakteru, či naopak svými přesnými liniemi podtrhovat čisté křivky architektury (Šteflíček, 2004).

Kompozice je určité uspořádání prvků v prostoru vytvářející harmonický celek. Soustředí se zejména na perspektivu, texturu, tvary a barvy v kompozici, využití světla a stínu a mnoho dalších důležitých znacích. Je to právě kompoziční rozložení zahrady, které je základem celého výsledného dojmu. V zahradní tvorbě je působení kompozice prostoru podpořeno využitím smyslů. Rostliny, které jsou součástí zahrady, neposkytují pouze příjemný zrakový vjem, ale působí i na sluch, čich, hmat a v některých případech i chuť. Tímto zapojením všech smyslů způsobuje zahrada intenzivnější prožitek (Mareček, 1992).

Uspořádání prostoru se z pohledu diváka dá rozdělit na statické a dynamické, s ohledem na to, zda se člověk v prostoru pohybuje či nikoliv. Statická kompozice je koncipována na pozorování z jednoho místa. Příkladem jsou altánky, lavičky či jiné možnosti posezení, odkud jedinec bude pozorovat danou kompozici. Všechny prvky rostlinné i architektonické v tomto případě vytvářejí pomyslný obraz, který s příliš nemění. Většinou je orámován vyššími stromy, aby umocnil směr pohledu. Druhou možností je kompozice dynamická, která je závislá na pohybu osob v rámci daného prostoru, jenž se v průběhu mění. Dochází zde ke změnám kompozice, kde se objevují a vytrácí jednotlivé prvky. Pro dynamickou kompozici je potřeba většího plochy, pro její vytvoření. Nejlepší možností je kombinace obou typů kompozice v prostoru (Mareček, 1992, Kavka a kol, 1970).

Celou tuto scénérii je člověk schopen esteticky vnímat. Vyvolává v něm určité pocity a nálady, které se mohou je u každého jedince lišit. S větším množstvím použitých smyslů narůstá i hloubka prožitku vyvaleného místem. Výsledkem estetického vnímání jsou tři možné formy psychologických procesů. Prvním je vjemový požitek, který je pouze důsledkem pocitů, jež v nás vyvolá prostředí. Druhou formou je požitek z představy, při němž náš pohled na okolí vyvolá nějakou představu či vzpomínku. Poslední a také nejvyšší formou psychologického procesu způsobeného estetickým vnímáním místa je požitek z pochopení, při kterém dochází k porozumění podstaty, zámětu či myšlenky s jakou byla okolní kompozice vytvořena (Mareček, 1992).

6.1 Styl

Základní dělení stylu zahrady se v průběhu historie nezměnilo. Stále je možné zahrady rozdělit na formální a neformální. Formální styl je založen na pravidelnosti a geometrických tvarech v zahradě. Využívá přesných linií pro definování jednotlivých záhonů a oddělení rostlinných druhů, které se v něm nacházejí. S důrazem na geometrické a přesné křivky v kompozici dochází nejednou k modifikaci tvarů dřevin, pro větší efekt. Typické jsou stříhané živé ploty, či tvarované stromy a keře do různých tvarů. Druhým stylem je styl neformální nebo také nazýván krajinářský. Jedná se o napodobení volné krajiny. Zahrada je komponována tak, aby připomínala v přírodě se vyskytující rozvolněné struktury a tvary a měla přírodní vzhled (Hicks, 1982).

6.2 Perspektiva

Perspektiva je důležitým prvkem zahrady, vede lidské oko od blízkého okolí až k horizontu a dodává tím prostoru hloubku. Opticky se velikosti v přibývajících vzdálenostech zmenšují, a tak stejně vysoký strom v půlkilometrové vzdálenosti od místa pozorování vypadá znatelně menší než tentýž strom nacházející se deset metrů daleko. S perspektivou je možné si i hrát a vytvářet tak zahradní iluze. Například vysazení vysokých stromů se zmenšujícím se sponem se zdá být v dálce užší, stromy nižší a rozestupy mezi nimi menší. Toho se dá ale i využít zejména v menších prostorech a oklamat tím tak lidské oko. Prodloužení prostoru lze dosáhnout výsadbou vzdálenějších stromů od bodu pozorování blíže k sobě či dokonce méně vzrostlé (Hicks, 1982).

Změny díky perspektivnímu zobrazení nejsou pouze u velikostí objektů, ale také ve zbarvení. Vzdálenější objekty jsou ovlivněny průzračností ovzduší. V případě, že mezi vybraným předmětem a místem pozorování je v ovzduší větší podíl vodních par, mlha či větší množství nečistot, ovlivní tento faktor vnímání barevnosti sledované scenerie. V tomto případě se vše zbarvuje do modrých a fialových odstínů (Mareček, 1992).

6.3 Textura

Kompozičním prvkem, který si málokdo uvědomí, je také textura. Nejvíce je znatelná v porovnání živých částí zahrady, tvořenou stromy, keři, květinami nebo pouze trávnikem, s neživou částí zahrnující cesty, drobné stavby v zahradách či dokonce budovu, ke které zahrada patří. Kontrast hrubých křivek kamenné zdi s jemnějšími liniemi velkolistých rostlin je jeden z mnoha příkladů. Textura, ale není neměnná, v průběhu roku některé rostliny ze zahrady mizí

a místo nich se objeví jiné. Také roční období na těchto změnách mají svůj podíl. A právě s těmito změnami je nutné počítat, ale zároveň se jich dá se jich i využít. Holé větve stromů v kontrastu se zimní oblohou mohou být stejně efektní nebo překvapující jako olistěné stromy v létě. Hmota toho samého stromu se tedy v průběhu roku změní a z jemných obrysů olistěného stromu v zimě vystoupí hrubší a přesnější linie větvoví (Hicks, 1982).

6.4 Tvar

Tvary jednotlivých rostlin mohou být přirozeně dány přírodou nebo modifikovány člověkem. Každý z těchto faktorů má své kouzlo a pro jednoho abstraktní kompozice volně se prolínajících rostlin, může být stejně úchvatná jako pro druhého přesně střižené buxusy (*Buxus*) či tisy (*Taxus*) do geometrických útvarů. V obou případech, geometrických nebo abstraktních tvarů, existuje téměř nespočetně mnoho variant. Významným geometrickým prvkem jsou stříhané stromy, hodící se spíše do zámecké zahrady nebo na reprezentativnější místa. Upravované mohou být do různých pravidelných tvarů, kdy pro některé z nich je nutná podpěrná konstrukce (Koblížek, 2006; Hicks, 1982).

V případě úpravy stromů a keřů stříhem, které byly velice populárním prvkem v historii zahrad, se jednalo více o důležitost tvaru rostlin a záhonů samotných než to čím byly vyplněny. Renesanční zahrady byly výbornou ukázkou rozčlenění prostoru na jednotlivé tvary, jež rámovaly výhledy a formovaly osovost zahrady. Postupem času s vývojem jednotlivých stylů se využití tvary zmenšovaly a přesouvaly se od zámeckých zahrad, do parků a vilových zahrad (Brooks, 2006).

6.5 Barva

Barva je zřejmě nejvýraznějším estetickým prvkem pro lidské oko. A právě proto z tohoto důvodu je důležitý správný výběr a kombinace barev. Sdružení odstínu žluté, oranžové a zelené barvy či modře a bíle kvetoucích rostlin je příkladem dobře zvolených barev, které vyzvednou celé vyznění prostoru a dodají mu potřebnou atmosféru. Oproti tomu přílišné množství barev rozdílných odstínů může estetickou hodnotu kompozice zničit. Podstatné nejsou pouze barvy rostlin a jejich květů, ale i barvy architektonických prvků zahrady, jako jsou altány, pergoly, cesty nebo zahradní nábytek. Ty svou barvou buď nenápadně ladí s barevností kompozice, nebo jsou její dominantou (Hicks, 1982).

V zahradě je důležitá i barevná proměnlivost. Doby kvetení a jejich návaznost v kombinace jednotlivých odstínů barev jsou důležitým faktorem při zakládání zahrady. Nestálost barevné kompozice je dána i změnou již stávajících rostlinných prvků. Příkladem jsou

listy měnící se ze zelené barvy na odstíny žluté, oranžové, červené až hnědé. Návaznost jednotlivých barev na člověka působí uklidňujícím dojmem a vytváří tak příjemnou atmosféru celé kompozice. Podstatná je i intenzita barev. Příliš výrazné barvy mohou narušovat harmonii celé výsadby (Mareček, 1992).

Obrázek 10: Svatební kytice jemných odstínů. Zdroj: Ondřej Kodras

Obrázek 11: Svatební kytice pestrých barev. Zdroj: Ondřej Kodras

6.6 Světlo a stín

Světlo a stín hraje velkou roli v zahradní kompozici. Tyto přírodní aspekty jsou důležité nejen pro nároky jednotlivých rostlin, ale i pro dotváření estetické hodnoty celé kompozice. Rozložení světla a stínu a jejich intenzita se mění v průběhu dne, ale i během roku. Může přidávat zahradě na dramatickosti a vytvářet tak pohyb v prostoru. Světlá a výslunná místa v kontrastu se stinnými plochami pod altánky, pergolami, tunely z rostlin nebo obyčejný stín vzrostlého stromu vytváří hodnotné prvky zahrady. Světlo a stín úzce souvisí i s barvou a texturou rostlin, kupříkladu výrazné světlé listy v zástínu živého plotu dodají celé kompozici místa důraz na překvapující detail (Hicks, 1982).

Stíny dodávají celému vyobrazení zahrady na plastičnosti. Nejdůležitější je rovnováha rozložení slunných a stinných částí. Tyto plochy musí být dostatečně rozlehlé, aby měli efekt, ale nesmí být až příliš velkého rozsahu, aby nezačal prostor působit jednotvárně. Stíny, jejich intenzita a tvar jsou faktory závislé na slunci a jeho postavení na obloze. Pokud je slunce blíže k horizontu, stíny se protahují, a naopak v pravé poledne jsou krátké. Ostrost stínu je dána intenzitou slunečního záření. V případě, že paprsky prostupují mraky, stíny jsou jemnější a postrádají přesné hranice. A je to právě ostrost světla, která mění stíny i celou atmosféru zahrady (Kavka a kol, 1970).

7 Vliv zahrady na člověka

Stejně jako každé místo i zahrada má svého ducha a vytváří svou osobitou atmosféru, která je tvořena náladou a duší celého místa. Nálada, podporována proudem vztahů mezi lidmi pohybujícími se v daném prostoru a způsob, jakým místo dýchá a gestikuluje, ovlivňuje vnímání zahrady a pocity, které formuje. To vše je výsledek fungování celého prostoru, jeho kompozice a harmonie architektonických prvků s přírodou (Day, 2002).

V dnešní době plné techniky, která má velký vliv na nervovou soustavu člověka, je důležitý uklidňující prvek v okolním prostředí. Toto vypětí můžu způsobit i zdravotní problémy a je to právě příroda, který má uklidňující účinek na lidskou psychiku. Člověk vnímá své okolí všemi smysly, a tak i zvuky tekoucí vody, rozmanitost barev ve scénérii nebo popěvky ptactva mohou ovlivnit jeho momentální rozpoložení. Stačí velice málo a člověk se v prostředí s větším množstvím zeleně může cítit mnohem lépe (Hurych a kol., 2011).

7.1 Zeleň

Zeleň je nedílnou součástí okolního prostředí a pro člověka má velkou rekreační hodnotu. Lidé si parky, zahrady či divokou krajinu podvědomě spojují s odpočinkem, který je důležitou součástí lidského života. A tomu, že rostliny působí takto uklidňujícím účinkem, přispívá celá jejich kompozice a scénérie, kterou vytvářejí. Dále pozitivní vliv na člověka i hra světla a stínu, čistota ovzduší či klid, jenž příroda navozuje (Kavka a kol, 1970).

7.2 Barvy

Barevnost krajiny a zahrad má velký psychologický účinek na člověka. Všeobecně tmavší odstíny působí melancholicky až posmutněle a oproti tomu světlé barvy pestrých odstínů navozují dobrou náladu. Nečastější barvou zahrad je zelená, který působí uklidňujícím dojmem a celou kompozici barevně propojuje. V případě převahy jiné barvy či více barev nad odstíny zelené dochází k přehlčení prostoru, který ztrácí svůj přírodní charakter (Kavka a kol, 1970).

Jednotlivé přírodní scénérie jako západ slunce, tmavá a hluboká barva noci či bujně kvetoucí stromy po příchodu jara, mohou okamžitě zapůsobit na člověka a změnit jeho náladu a momentální psychické rozpoložení. Působení barev a člověka se ale u každého jedince liší. Odlišnosti jsou dány zejména věkem, a povahou, ale i prostředím, ve kterém osoba žije a zvyky, které se k některým barvám vážou (Mareček, 1992).

7.3 Světlo a stín

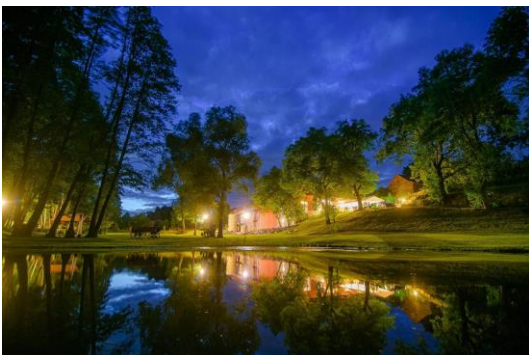
Sluneční svit je velmi důležitým faktorem v zahradě. Rostliny ho potřebují k životu a spolu s nimi dotváří celý prostorový efekt kompozice. Díky slunečnímu záření dopadající na rostliny či architektonické prvky zahrady vzniká stín, který je možné rozdělit na stín černý a zelený. Černý stín vzniká za budovami a jinými stavbami, které světlo nepropustí. Naopak zelený stín je typický svou částečnou propustností paprsků světla mezi listy a skrz ně. Vytváří tak stinný prostor, ve kterém může žít větší množství rostlin než ve stínu černém. Důležité je rozložení stínu a světla v kompozici. Nejlepší rytmus vytváří rytmické uspořádání světla a stínu do menších a větších ploch. Nároky na poměr stínu či světla se v historii měnily. Zatímco dnešní člověk preferuje světlejší místa zalitá slunce, tak lidé před více než sto lety měli zcela opačný názor, spíše upřednostňovaly hluboké stíny, které navozovaly romantickou atmosféru, symbolizovaly intimnost a soukromí a vyvolávaly sentimentální nálady (Kavka a kol, 1970).

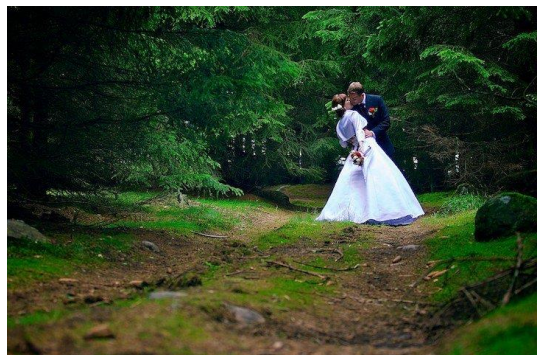
Obrázek 12: Louka za slunného dne.
Zdroj: Pavel Růžička

Obrázek 13: Louka ve večerním světle.
Zdroj: Pavel Růžička

Obrázek 14: Noční obloha se světlem lamp. Zdroj: Pavel Růžička

Obrázek 15: Stinné prostranství v lese.
Zdroj: Pavel Růžička

8 Roční období

Jednotlivá roční období mají své kouzlo a je důležité najít v každém z nich tu jedinečnost a využít jí ve prospěch vytvoření nádherného svatebního místa. Výběr sezóny neovlivní jen scenérii, jakou nám příroda připraví, ale i dostupnost květin. I když v dnešní době už je mnoho řezaných kvetoucích rostlin dostupná celoročně, projeví se to na jejich ceně mimo sezónu. Proto je důležité výběr pečlivě zvážit, aby ladil se zahradou v daném ročním období a podtrhl tak charakter celé slavnosti. Všechny aspekty od barevnosti kvetoucích stromů a květin až po nevyzpytatelné počasí dotváří celkový dojem celého svatebního dne. (Packer, 2016; Krupinskaya a Traiberg, 2013).

8.1 Jaro

Jaro jako roční období je chvíle, kdy se svět probouzí znovu k životu. Může být spojováno se začátkem něčeho nového, otevíráním širších možností či nadějí, že vše bude lepší. Což je úžasná příležitost k uzavření manželského sňatku a začátek nové etapy v lidském životě. S příchodem jara se objeví velké množství barev v podobě rozkvetlých květin, nových odstínů zelené či časně kvetoucích stromů a keřů. Typické jarní barvy se dají shrnout do odstínů zelené, žluté a fialové, které mohou být doplněny světlými odstíny růžové a samozřejmě bílou barvou. K zástupcům jarních květin patří převážně cibuloviny a hlíznaté rostliny jako frézie (*Freesia*), narcisy (*Narcissus*), tulipány (*Tulipa*), česneky (*Allium*), hyacinty (*hyacinthus*) či orchideje (*Orchis*) a další příbuzné květiny (Ivens, 2008).

Ke konci jara začínají rozkvétat ovocné stromy, navozující jemnou a romantickou náladu. Ale i začátek jara může být velice zajímavý, zejména díky zazelenění celé krajiny a využití místa s časně kvetoucími stromy a keři jako jsou například magnolie (*Magnolia*) a některé kaliny (*Viburnum*), zlatice (*Forsythia*), kdoulovce (*Chaenomeles*) nebo vřesovce (*Erica*) (Koblížek, 2006).

8.2 Léto

V období od června do srpna tedy v létě se ve většině zemí světa koná nejvíce svateb. U nás je nejrušnějším měsícem červen, který jako letní měsíc láká zejména příslibem slunce, tepla, modré oblohy či svěžího vánku. Už jen proto, že se jedná o období, kdy lidé odjíždějí na dovolenou, příroda hraje všemi barvami a přichází dlouho očekávané pěkné počasí, tak se vše nese v dobrém duchu. K tomuto období neodmyslitelně patří pestré barvy ve všech odstínech

žluté, oranžové a červené až k růžovým, fialovým a modrým tónům, jenž se lehce kombinují s neutrální bílou barvou (Packer, 2016; Ivens, 2008).

Díky širokému spektru v létě kvetoucích rostlin je možné z nich vytvořit zajímavé kytice a dekorace. Počínaje přírodnějším a rozevlátějším vzhledem květin jako je chrpa (*Centaurea*), levandule (*Lavandula*) či fiala (*Matthiola*), hodící se ke svatebnímu obřadu třeba na louku či do lesa, až k těm elegantnějším a uhlazenějším jako je lilie (*Lilium*) či pivoňka (*Paeonia*). Důležitou součástí zahrady jsou samozřejmě stromy, držící kostru celé kompozice prostoru a poskytující potřebný stín v horkých letních měsících. Do této skupiny patří například v těchto měsících výrazně kvetoucí katalpy (*Catalpa*) či drobnokvěté jerlíny (*Sophora*). V létě bující keře, mezi které můžeme zařadit růže (*Rosa*), tavolníky (*Spiraea*), hortenzie (*Hydrangea*) nebo zákuly (*Kerria*), dodají kompozici barevnost a společně s květinovými záhony a řezanými květinami a dekoracemi dodají místu na svátečnosti a jedinečnosti (Ivens, 2008; Koblížek, 2006).

Obrázek 16: Svatba na jaře. Zdroj: Pavel Růžička

Obrázek 17: Svatba v létě. Zdroj: Pavel Růžička

8.3 Podzim

Nejvíce barev do zahrad přichází na podzim. To je čas, kdy se listy začnou vybarvovat do odstínů žluté, oranžové, červené až hnědé barvy. Tím stromy a keře oslavují příchod podzimu a poslední chvíle před začátkem neodvratných mrazů. Ale jak barvy rychle přijdou, tak i rychle zaniknou, stejně jako listy padající ze stromu. Kromě listů působí barevně i výrazné plody rostlin, jako jsou rakytníky (*Hippophae*), cesmíny (*Ilex*) nebo mahonie (*Mahonia*) doplněny kvetoucími vřesy (*Calluna*). Barevně se hodí odstíny podzimních listů nebo tmavé odstíny fialové, které jsou zastoupeny skupinou květin od chryzantém (*Chrysanthemum*), přes astry (*Aster*), plaménky (*Clematis*) či hortenzie (*Hydrangea*) až k neobvyklým třezalkám (*Hypericum*) se žlutými květy (Parker, 2016; Ivens, 2008; Koblížek, 2006).

8.4 Zima

Svatby v zimě jsou netradičním zážitkem, nesoucím s sebou spoustu komplikací, týkajících se pobytu venku. Zima nedovoluje svatebčanům pobývat ve venkovních prostorech příliš dlouho, a tak jsou svatby v zahradách silně vázané na vnitřní prostory. Možností může být venkovní vytápěný stan, který může sloužit jako částečné řešení svatby v přírodě. Barvy využitě pro výzdobu či květiny se pohybují v tónech tmavě zelené, červené, purpurové až indigové s případným použitím stříbrné či zlaté jako slavnostnějších barev zimy. Z pohledu květinových dekorací se skýtá příležitost využití netradičních rostlin jako je jmelí (*Viscum*), břečťan (*Hedera*) či smrk (*Picea*). Klasicky se využívá podzimní cesmína (*Ilex*) a plamének (*Clematis*) či jarní sněženky (*Galanthus*), kosatce (*Iris*) a mnoho dalších (Ivens, 2008).

Obrázek 18: Svatba na podzim. Zdroj: Pavel Růžička

Obrázek 19: Svatba v zimě. Zdroj: Pavel Růžička

9 Rostliny a jejich symbolika

Životě se člověk setkává s různými symboly a mezi ně patří i svatební obřad samotný. Je symbolem začátku nové etapy v životě dvou lidí, kteří budou dále kráčet společnou cestou jeden druhém po boku. Také je symbolem určitých hodnot vztahu a začínajícího manželství a vytváří tak smysl a význam společného žití. Symbolicky mohou působit i rostliny v zahradní či krajinné kompozici, kde se svatební obřad koná. Dále pak tuto přidanou hodnotu nabízí i květiny pro tento významný den připravené (Samojský, 2015).

9.1 Řezané květiny

Květiny neodmyslitelně patří k svatebnímu dni a jsou to právě řezané květiny, které mění atmosféru místa na více slavnostní pro tento osudný den. Svou životností a elegancí poukazují na pomíjivost lidského života, ale také na jeho krásu a vzácnost. Stejně jako tyto květiny i lidé nežijí věčně a proto je důležité, aby život byl jedinečný a měl svoji nevyčísitelnou hodnotu, jako mají květiny ve svatební den (Fryčová, 2014).

Kytice, ale i květinová výzdoba se dá ladit do různých barevných kombinací a tvarů. Může působit velice uhlazeně a elegantně, což by se například hodilo pro obřady v zámeckých zahradách nebo můžeme vyzdvihnout její divokost a rozvolněnost, čímž se spíše přikláníme svatebním místům jako je louka, les či statek. Tím je znatelné, že i na výběru prostoru pro obřad záleží a že správná volba květin dokáže podtrhnout atmosféru a vyvolat kýžené pocity ze svatební zahrady (Mchitarjan, 2017; Fryčová, 2014).

Sezóna řezaných květin se pohybuje v rozmezí od dubna do října, kdy je možné sehnat nejrozmanitější škálu druhů v pestrých barvách. V dubnu a květnu se je velké využití cibulovin k řezu od sněženek (*Galanthus*) a bledulí (*Leucojum*) až k tulipánům (*Tulipa*), dále se setkáváme s květinami jako jsou sedmikrásky (*Bellis*) či pomměňky (*Myosotis*). Období léta od června do srpna je nejbohatší období na kvetení rostlin. Výběr je široký počínaje liliemi (*Lilium*), chrpami (*Centaurea*) a kopretinami (*Leucanthemum*), až po pivoňky (*Paeonia*), růže (*Rosa*), šátery (*Gypsophila*) a máčky (*Eryngium*) se svým specifickým květem. V podzimním období září a října je výběr květin značně užší, můžeme využít řez sasanek (*Anemone*) či hvězdnic (*Aster*) v různých barvách (Pokorný, 1971).

Historicky květiny měly další důležitý význam a tím byla květomluva. V dobách vlády královny Viktorie, kdy vyjadřování pocitů mezi ženou a mužem bylo značně omezené a také označované za neslušné, to byly právě květiny, kterými se komunikovalo. Každá květina měla

svůj skrytý význam a vyjadřovala určité pocity. V různých zemích se tyto významy mírně lišily a dnes je tento zvyk bohužel téměř zapomenut (Trnková, 2013).

9.1.1 Symbolika vybraných květin

Konvalinka (*Convallaria*) je v dnešní době i přes svou jedovatost často využívanou květinou do svatebních kytic či dekorací. Symbolizuje zamilovanost na první pohled, hlubokou lásku a místo, které milovaná osoba zaujímá v srdci zamilovaného člověka. Konvalinka mimo jiné přinášela štěstí v lásce a něhu do lidských vztahů, Vyjadřovala také správná rozhodnutí mezi dobrem a zlem či dalšími antonymy (Trnková, 2013; Fifková, 2010).

Kopretina (*Leucanthemum*) poukazuje na krásu obdarované osoby, a je vyjádřením vytrvalosti člověka v čekání na lásku milované či milovaného. Dle starých pověstí kopretina připevněná na dívčích šatech přivolává lásku (Titzlová, 1999; Růžičková, 1997).

Lilie (*Lilium*) vyjadřuje skromnost a nevinnost a víru v to, že se jedná o dobrého člověka. V křesťanství byla symbolem panenské lásky, míru a čistoty. Je spojována s mnoha bohy a dokonce její květ měl sloužit jako úkryt elfů. (Růžičková, 1997, Trnková, 2013).

Pivoňka (*Paeonia*) vyjadřuje údiv nad krásou milovaného člověka. Obdivovaná byla i květina samotná pro svojí krásu jako růže, která je zbavena ostrých trnů. Pro svůj půvab byla také jednou z rostlin vyobrazovaných v rajské zahradě (Titzlová, 1999; Fifková, 2010).

Růže (*Rosa*) je spojována s bohyní lásky Afroditou a je označována za královnu všech květin. Růže mají podle svých barev více významů. Rudá růže symbolizuje odevzdanost druhé osobě a její nekonečnou lásku. Růžová růže značí v důvěru, že osoba nikdy nepřestane milovat. A naopak žlutá růže je charakteristická žárlivostí (Trnková, 2013; Růžičková, 1997; Titzlová, 1999).

9.2 Stromy a keře

I přes důležitost řezaných květin, dotvářejících svatební den do dokonalosti, jsou to právě stromy, keře, záhony či volně rostoucí byliny, které vytváří scénérii tak úchvatnou, že se tam dva jedinci chtěli vzít. Ať už se jedná o soukromou či zámeckou zahradu, park, louku u vody či les, jsou tato místa utvářena rostlinou hmotou, která svou kompozicí a atmosférou upoutá naši pozornost. Celková výsadba zahrady popřípadě křivky v krajině musí být správně zapojeny

do kompozice. Jedná se o kategorie rostlin rozřazené podle významu a funkce ve výsadbě. Počínaje tzv. speciálními rostlinami, které jsou něčím unikátní a neopakovatelné, tvoří tak dominantu místa a stahují k sobě pozornost. Skladba pozadí zahrnující rostliny pro kostru je důležitá zejména svým celoročním účinkem a ochranou ostatních druhů. Další kategorií jsou rostliny dekorativní, jsou to výraznější jedinci umístěny do popředí, kombinované s „hezkými doplňky“ rostlinami s výraznými květy či listy. V neposlední řadě je zde ještě pátá kategorie vytvářející výplň ve výsadbě, podle čeho je také nazvaná. Ta je navrhována do prázdnějších míst výsadby pro doladění celého rámce (Brookes, 1995).

Jednotlivé rostliny, ať se jedná o květiny, keře či stromy, mají už od pradávna svůj symbolický význam pro lidstvo. Vlastnosti přiřazované jednotlivým stromům jsou odlišná v závislosti na kultuře nebo její víře. Od květin, které svou křehkostí a krátkým životním cyklem poukazují a krásu okamžiku a jeho jedinečnost a pomíjivost, až po stromy, které jsou spojovány s charakteristikami, jako je síla vyrovnanost, ochrana či štedrost (Váňa, 2006a).

9.2.1 Symbolika vybraných stromů

Dub (*Quercus*) zobrazuje rovnováhu se svými kořeny zapuštěnými hluboko pod povrch půdy a větvemi dotýkajícími se modré oblohy, čímž se připodobňuje rovnováze člověka s nohama na zemi a hlavou v oblacích. Dále je vyobrazován jako symbol stálosti, což je pro manželství důležitý znak. Možná právě proto je již dlouho považován za krále stromů, poukazuje a na jedno nadvládu a moc. Dub byl již od dob starého Řecka důležitým posvátným stromem, zasvěcený bohu Diovi. Stejně tak byl uctíván v Římě, kde byl spojován s Jupiterem. A jeho svátost se prolínala s vírou nespočetně dalších kultur v nadcházejících stoletích. Je chápán jako dveře mezi světy. Otevíral lidem portál z jejich vnějšího světa do nitra jejich duše a touto dynamikou prolínání vytváří rovnováhu mezi oběma světy (Hageneder; 2003, 2006; Váňa, 2006a; Hopman, 2008)

Jasan (*Fraxinus*) představuje sílu a odvahu. Poukazuje na důležitost lidského odhodlání vytrvat v neblahých situacích. Což úzce souviselo i s dobrou schopností stromu se uzdravovat, a tak nabývat síly. Jasan jakožto dvoudomý strom je také v mytologii rozdělován na „ženskou“ a „mužskou“ posvátnou stranu. „Mužská“ strana byla spojována se sluncem a tedy s odhodláním a silou. Oproti tomu „ženská“ strana představovala vodu, jako symbol uzdravení, narození a ochrany. Tímto byl jasan připodobňován slunci a moři (Hageneder; 2003; Hopman, 2008; Váňa, 2006a)

Vrba (*Salix*) je strom, představující velké množství symbolů a vlastností, které si liší podle kultur, které mu tyto charakteristiky daly. Podle mýtů má chránit před zlem a poukazuje tím na důležitost přizpůsobivosti a pokory před lidským osudem. Před staletími ve Skotsku zase představoval symbol síly a harmonie. Vrby umějí také dobře naslouchat a právě díky této vlastnosti, se lidé v minulosti chodili pod tento strom vypovídat ze svých strastí. Někdy bývá spojována i se smutkem, ale záhy se znovuzrozením života a je známá i pro svou moudrost a inspiraci, kterou přinášela básníkům švelebením svého vrbového proutí ve větru (Hageneder; 2003; Váňa, 2006b).

Bříza (*Betula*) symbolizuje čistotu a poctivost a je spojována se soustředěním na zadaný cíl a cestou k jeho dosažení. V severovýchodní části Evropy byla bříza považována za symbol štěstí, lásky a nového začátku. Díky jejím blahodárným účinkům na lidské tělo a díky brzkému jarnímu pučení je též poukazováno na jejich schopnost léčit a obnovovat životní síly a z toho důvodu byla nazývána „stromem počátku“ (Váňa, 2006a; Hopman, 2008; Hageneder; 2006).

Lípa (*Tilia*) je v Čechách nejen národním symbolem, ale na vesnicích byly i středobodem všech konaných slavností. Jak pro Řeky před staletími, tak pro severské národy byl tento strom spojován s bohyněmi lásky a plodnosti. Mimo to souvisela i s momentem odhalení pravdy a nastolení spravedlnosti. Konaly se pod ní soudy a řešily se rozepře, což dávalo stromu moc nastolení smíru (Hageneder; 2006; Váňa, 2006a).

9.2.2 Symbolika vybraných keřů

Myrta (*Myrtus*) je stejně jako mnoho dalších rostlin symbolem lásky, ale také jednoty. V starověkém Řecku se myrta připlétala nevěstám do vlasů a promítala tak jejich mládí a krásu. Oproti tomu v Egyptě byla díky své stále zelenosti přirovnávána k nesmrtelnosti. Souvislost s láskou, ale v případě myrty přetrvala a je možné vidět snítku této rostliny připnutou na oděvech svatebčanů i dnes (Váňa, 2006b; Fifková, 2010).

Růže (*Rosa*) není důležitá jen jako květina k řezu, ale i jako keř do výsadby, který spojovaný v různých historických kulturách s bohyněmi lásky. Později v křesťanství byla kvůli korunním lístkům rostoucím sdruženě jeden k druhému považována za znak mlčenlivosti. Růžová zahrada se připodobňovala zahradě rajské a byla tak i vhodná pro uzavření sňatku (Váňa, 2006b; Hageneder, 2006).

10 Architektonické prvky zahrad

Nedílnou součástí každé zahrady jsou i architektonické prvky kontrastující s rozvolněnými a organickými tvary rostlin. Mají zásadní vliv na celkovou zahradní kompozici, její rozdělení na funkční celky, vybavenost, estetiku i účelnost. Převaha rostlin či technických prvků je v závislosti na stylu a provedení dané zahrady. Významná je však celková harmonie místa a propojení těchto svou odlišných elementů (Šonský a Pospíšilová, 2015).

10.1 Pergola, loubí

Měkké prvky jako stromy, které dávají zahradě vertikální rozměr a poukazují na její měřítko, podtrhují také stavební elementy. Například správně použitá pergola v zahradě je cenným architektonickým prvkem podporující vertikální linie v zahradě. Upoutává pozornost, je možné u ní vysázet popínavé rostliny, čímž získá novou funkci a vytváří stín. Využitím právě pnoucí zeleně na konstrukci, dochází k zjemnění strohých křivek pergoly a k lepšímu začlenění stavebního prvku do zahrady. Porostlé mohou být i konstrukce ve tvaru tunelu, vytvářející loubí sloužící jako průchod mezi rozdílnými částmi zahrady nebo stejně jako pergola, rámuje průhled do zahrady. Vzhledem ke svým velikostem jsou oba tyto prvky využívány jako dominanta kompozice. Loubí bývá zcela porostlé popínavými či vyvazovanými rostlinami, mezi které řadíme růže (*Rosa*), plaménky (*Clematis*), štědřence (*Laburnum*) či okrasné jabloně (*Malus*). Oproti loubí pergoly mohou být porostlé pouze z části (Brookes, 1995; Šonský a Pospíšilová, 2015; Koblížek, 2006).

Na rozdíl od pergoly mříže a mřížky různých tvarů, sloužící jako opěry pro rostliny, nejsou natolik populární. Velmi často se používají k popínání růží a výjimečnou hodnotu mají i jako mříž stočená do oblouku pro svatební ceremoniály. Oblouk porostlý růžemi či jiným rostlinami, popřípadě ozdoben dekoracemi z řezaných květin, je stále velmi často součástí kulisy při obřadu. I když v dnešní době se již nejedná jen o mřížové oblouky, ale i například o dřevěné rámy s instalací řezaných květin, využité jako hlavní dekorace svatebního místa. (Brookes, 1995; Šonský a Pospíšilová, 2015).

10.2 Altán

Altán v zahradě či v otevřené krajině můžeme vhodně doplnit okolní kompozici rostlin a vytvořit příjemné místo poskytující stín a je vhodné pro odpočinek. Důležité je správné umístění altánu v prostoru, aby výhled na něj, ale i z něj byl celistvý a prostorově vyvážený. Velice často je situován jako stěžejní bod celé zahradní kompozice, v tu chvíli se jedná o altán dekorativní.

Nebo naopak může být skryt za skupinou rostlin., čímž poskytuje určité soukromí a také moment překvapení při nečekaném nalezení takového architektonického prvku v dané zahradě. Oproti dříve zmíněné pergole se jedná o zastřešený prvek, což umožňuje pobyt v zahradě i nepříznivého počasí (Šonský a Pospíšilová, 2015).

Obrázek 20: Kovový altán. Zdroj: Ondřej Kodras

Obrázek 21: Svatební místo s altánem. Zdroj: Ondřej Kodras

10.3 Skleníky, zimní zahrady a oranžerie

Zimní zahrady jsou zateplené budovy orientované na jih s dostatkem pronikajícího slunečního světla a mají primárně poskytovat posezení v obklopení rostlin. Jejich dalším účelem je úschova a ochrana rostlin, které by nemusely zvládnout velké mrazy. Stavba je běžně napojena na dům či jinou obytnou budovu a je využívána i pro odpočinek lidí v zimních měsících. Přibližuje tak člověka k přírodě o kousek víc (Rogers, 2001; Brookes, 2006).

Oranžerie je stavba s klenutými okny, které dovnitř vpouští dostatek světla a je stejně jako zimní zahrada využívána pro ochranu rostlin v zimním období. Jedná se zejména o citrusové stromy a další tropické a subtropické rostliny (Rogers, 2001).

Prvotní funkcí skleníku bylo přezimování exotických rostlin, které nejsou odolné vůči nízkým teplotám. Později se začaly rostliny ve sklenících i pěstovat a z toho důvodu vznikaly budovy postavené z kovových konstrukcí a skleněných desek. Skleníky mohou být stejně jako zimní zahrady napojeny na dům nebo stát zcela samostatně v zahradě (Rogers, 2001; Brookes, 2006). Všechny tyto budovy jsou nejčastěji situovány v zámeckých zahradách. Jejich využití je možné i pro svatby a to zejména v zimním období.

10.4 Vodní prvek

Voda je již od historie důležitým prvkem zahrady, symbolizuje život a pohyb v zahradě. Vytváří přirozeně zájmový bod kompozice a je uklidňujícím elementem, pro lidské oko. Voda se v zahradě vyskytuje ve spojitosti s mnoha architektonickými prvky, jejichž příkladem jsou

fontány, kašny, jezírka, nebo ve větších měřítkách potůčky, rybníčky, bazény či dokonce kanály ve velkých zámeckých zahradách (Hicks, 1982).

Voda je důležitým prvkem zahrad, již v Egyptě vytvářela centrum zahrady a byla velice ceněna. Bez vody není schopen člověk přežít a v případě, že ji má dostatek a využije ji v zahradě, evokuje to tak dojem blahobytu. Velice hodnotná je její estetická funkce a přínos do okolního prostředí. Stojatá voda navozuje klid v celé kompozici a umožňuje zrcadlení okolí. Naopak tekoucí voda vytváří v zahradě pohyb doplněný zvukovou kulisou a navozující příjemnou a veselou atmosféru. Celkově voda, díky svým proměnám, v kombinaci se střídáním ročních období dokáže navodit různé nálady a pocity z daného místa (Šonský, 2009).

10.4.1 Fontány a kašny

Kašna neboli nádrž na vodu byla až do 16. století obyčejná nádoba s přítokem vody. Později začala být dekorována a právě tím vznikly fontány. Fontána je tedy kašna z kamene či kovu s vodotrysky a přepady vody. Velmi často byla zdobena motivy figur či mušlí. Oba tyto prvky jsou použity zejména v zámeckých zahradách jako výrazné dominanty (Žáček a Vacek, 2008).

10.4.2 Jezírka a vodní nádrže

Vodní nádrže byly většinou budované na proudícím toku, proto nejsou v dnešní době tak časté. Byly to typické vodní prvky zámeckých zahrad v průřezu historie. Mimo estetického využití pro zkrášlení zahrady bylo možné se v nich i koupat. Mají přírodní charakter, který je přirozeně začleňuje do okolní krajiny, a to zejména díky symbióze rostlin, ale i živočichů, s vodním prostředím. Přírodní jezírka jsou dělena na dvě kategorie, první jsou jezírka okrasná a druhá koupací. V obou případech je důležitý přímý přístup k vodě, pro zpříjemnění celého dojmu z kompozice. Velmi často jsou do jezírek záměrně vybírány rostliny vertikálního charakteru, které dobře kontrastují s horizontální linií hladiny vody, jejichž křivky rostlin umocňují zrcadlení (Šonský, 2009).

10.5 Zahradní nábytek

Zahradní nábytek je nezbytnou součástí zahrady. Může být velice dobře zakomponován do prostoru buď zcela nezřetelně, nebo zapadá, nebo svou barvou a tvarem nebo dominuje okolnímu prostředí. Může být mobilní, či trvale umístěn na jednom místě. V druhém případě je nutné, aby nábytek vydržel vnější vlivy počasí a aby byl správně zasazen do kompozice (Hicks, 1982).

10.5.1 Posezení

Zahradní nábytek, do kterého řadíme i posezení, je nedílnou součástí větších zahrad, parků, ale i krajinných celků. Klasické lavičky, posezení pro jednoho či obyčejný dřevěný kvádr může posloužit jako místo odpočinku či rozjímání nad okolím. Důležité je stejně jako u ostatních architektonických prvků v zahradách a přírodě všeobecně, vše sladit. Posezení by mělo korespondovat s dalšími architektonickými prvky jako je altán, pergola či stavba u zahrady. Dodržení stejných nebo k sobě se hodících materiálů a zachování architektonického stylu je v případě udržení stylu zahrady a její kompozice elementární (Šonský a Pospíšilová, 2015).

Lavičky, židle či dokonce křesílka mohou být kombinovány se stoly a umístěny na zpevněných plochách teras, rozlehlých nádvoří, pod pergolou či v altánu. Další víc rozvolněnou možností je umístění posezení do přírody s výhledem na zajímavou scenérii nebo její zakomponování do výsadby pro větší intimitu. U nábytku není klíčový pouze vzhled a jeho harmonie s okolním prostředím, ale také jeho funkčnost. Posezení by mělo být pohodlné a dostatečně kvalitní, aby vydrželo místní klimatické podmínky (Brookes, 1995).

10.6 Osvětlení

Osvětlení je důležitým a často opomíjeným prvkem svatebního dne. Zahrada či krajina, kde se svatební obřad koná, by měla být přirozeně osvětlena sluncem. Kompozice rostlinného materiálu udává rozložení světla a stínu v prostoru. K večeru, když se stíny začnou prodlužovat a světla ubývá, je důležité mít správně osvětlenou zahradu, a to nejen kvůli estetice, ale přednostně pro větší bezpečnost průchodu lidí zahradou. V drobnějších zahradách a místech s menší hustotou pohybu lidí ve večerních popřípadě nočních hodinách, se využívá osvětlení přízemními svítidly se zakrytou vrchní částí. To zmírní intenzitu světla a zabrání přímému oslnění kolemjdoucích. V případě veřejných prostorů s větším pohybem lidí, je možné instalovat stožárové osvětlení. Osvětlení lze také soustředit na detail, jednou z mnoha možností je nasvítit bodovým osvětlením dominantní prvek zahrady nebo naopak vytvořit siluetové osvětlení díky nízko položenému zdroji světla (Brookes, 1995; Šonský a Pospíšilová 2015).

11 Výzdoba a vybavení svatebního dne

Velkou roli v celkovém pojetí prostoru hraje ve svatební den výzdoba místa a přidané architektonické prvky zahrady. Ty můžou vytvořit nové možnosti jejich využití a květiny svou vůní a krásou ovlivní rozpoložené všech přítomných.

11.1 Mobiliář

Nedílnou součástí svateb je i mobiliář, zastoupen dostatečným počtem míst k sezení určených pro obřad. Posezení je nejčastěji zajištěno lavicemi, které se více hodí do venkovního prostředí. V případě nutnosti je možné použít i židle. Nejčastějším materiálem je stále dřevo, které se lehce zpracovává. Mezi další oblíbené materiály patří kov, kámen či plast. Dřevěné či kovové lavice jsou vhodné k použití pro svatební ceremoniál, zejména jsou-li potaženy bílou látkou a ozdobeny květinami. Naopak plastový mobiliář se k tomuto významnému dni nehodí a kámen je příliš těžký na přesun (Šonský, 2009).

Dalším vybavením ve svatební den může být postavený bílý stan za účelem vytvoření stínu. Velmi často je užíván jako taneční plocha či místo svatební hostiny, pro kterou je potřeba připravit dostatek židlí a stolů. Nazdobené stoly se také uplatňují v místě obřadu, pro podpis smlouvy o uzavření manželského sňatku. Za stolem či před ním je velmi často postaven oblouk s květinami. Dříve se jednalo většinou o kovový oblouk, ale dnes je častější i využití dřeva, a to do takové míry, že dochází i ke změně obloukovitého tvaru, který má spíše hranatý (Ashová, 2002).

Obrázek 22: Svatební stan určený k hostině. Zdroj: Pavel Růžička

Obrázek 23: Svatební stan se stoly. Zdroj: Ondřej Kodras

Obrázek 24: Tradiční svatební oblouk.
Zdroj: Ondřej Kodras

Obrázek 25: Nová podoba svatebního oblouku. Zdroj: Ondřej Kodras

11.2 Květiny

Květiny v sobě skrývají jistou symboliku, připomínající poslední dar, věnovaný nevěstě před vstupem do manželského svazku. Tvoří neodmyslitelnou součást svatby a dotváří celý dojem obřadního místa a dalších prostor, kde probíhá svatební oslava (Sluková, 2001).

Květiny uvázané pro nevěstu, ženicha a svatebčany nebo vyrobené jako dekorace aut či svatebního prostoru, podtrhují celkovou atmosféru místa a dodávají mu na svátečnosti. Pro správné zvolení řezaných květin je nezbytné mít promyšlený styl svatby a respektovat typ obřadního místa. Vše by mělo být v harmonii a ladit, jak výběrem druhů květin, tak i barevností (Janečková, 2008).

Samotný výběr je nejvíce ovlivněn nevěstou, jejími představami, střihem šatů či preferencemi barev. Podle typu nevěsty se rozhoduje, jaká bude svatební kytice a podle ní i zbytek květinové výzdoby. Kytice může být vytvořena například klasicky dokulata, což je nejčastěji využívaný tvar. Dalšími možnostmi jsou rozvolněnější vazby anebo naopak výraznější tvar jako anglická kapka, kytice v podobě vodopádu nebo dokonce extravagantní květinová kabelka místo kytice (Haake, 2010).

Mimo svatební puget je možné ještě pro nevěstu vytvořit květinové přízdoby. Ty se dávají přímo do účesu nevěsty, nejčastěji do drdolu, nebo se připínají k závoji či klobouku, pokud nevěsta nějaký má. Oproti květinovým doplňkům, které nese nevěsta, je kontrastem ženich, který má pouze květinovou korsáž na klopě. Její tvar a použité květiny pro její výrobu by měli ladit se svatební kyticí nevěsty. Všeobecně je nutné při výrobě všech květinových doplňků myslet na jejich váhu, trvanlivost a čistotu, aby nezničily svatební šaty či oblek. Posledními květinami, které neslouží, jako dekorace místa jsou kytice pro maminky snoubenců či družičky. Ty se opět nesou ve stejném duchu jako kytice pro nevěstu (Haake, 2010).

Důležité jsou využívané snítky myrty, která je připnutá na oděv svatebčanů. Oblíbené barvy květin na svatbu jsou odstíny růžové, fialové, modré a žluté, téměř vždy doplněný o bílý odstín, pokud netvoří dominantní barvu kytice. Když si nevěsta vybere jednu převládající barvu svatby, tak by se její nadřazenost vůči barvám ostatním měla projevit, nikoliv však v přemíře. V neposlední řadě se jedná o zkrášlení detailů jako je polštářek či podnos na prstýnky, svatební dort nebo auta květinami. (Haake, 2010; Ashová, 2002).

Obrázek 26: Květinový polštářek na prstýnky. Zdroj: Ondřej Kodras

Obrázek 27: Korsáž pro ženicha. Zdroj: Pavel Růžička

11.3 Dekorace

Dekorace jsou velmi hodnotným estetickým prvkem, který mění zejména architekturu a její strohost na příjemnější místo k pobytu. Tato část výzdoby je soustředěna na detail. Využití dekorací je důležité na mnoha místech, ale zejména v místě konání obřadu a hostiny. Stoly jsou potaženy ubrusy, většinou bílé barvy, a zdobeny květinovými dekoracemi či svíčky, svíčkami nebo draperií (Sluková, 2001; Haake, 2010).

Velmi podstatná je výzdoba svatební tabule, která lahodí lidskému oku během stolování. Rozmanité barvy květin podtrhnou význam celé slavnosti. Kompozičně se výzdoba stolů dá pojmout mnoha způsoby. Uplatňují se symetrické a pravidelné tvary, které jsou uspořádány napříč svatební tabulí nebo ozdobné místy s květinami s kombinací s ovocem v létě a na podzim například s lesními plody. V zahradách je možné spojit květinové dekorace s využitím stejných květin, které rostou v záhonech. Důležité jsou i detaily jako dekorativní přízdoba svícňů či ubrousků. Dekorace nemusí být jen z květin, dnes se velmi často využívá dřevo a z něj vyrobené nápisy, látky, svíčky nebo fotografie snoubenců, které dodávají místu osobitou atmosféru (Haake, 2010).

12 Rozbor zahrad

Nejdůležitější je správná volba místa, které musí být kompozičně správně založeno, aby působilo dobrým dojmem. Následně je stěžejní úprava a dekorace obřadního místa, aby vytvářelo kýžený dojem.

12.1 Zámecká zahrada Veltrusy

Veltrusy také dle Špecingera (2003) nazývány perlou dolního Povltaví. Toto město nacházející se v okrese Mělník a místní zámek se rozkládá na ostrově, obklopeném ze všech stran řekou Vltavou. Po výstavbě zámku byla v největší blízkosti k němu vytvořena zahrada ve stylu francouzského barokního parku. Uspořádání bylo velice pravidelné a zasahovalo stromovou alejí od průčelí zámku až k lužním lesům podél toku řeky. To vytvářelo osu celé kompozice. Později v nedotčeném okolí vznikl park nejvíce ovlivněn anglickými představami o parku podobném přírodě. Do něj byly umístěny specifické architektonické prvky různého druhu. Jednalo se například o holandský selský dům, egyptský pavilon nebo švýcarskou hájenku.

Dnes k Veltruskému zámku přiléhá francouzská zahrada, realizována v barokním stylu se zachovanou středovou osou ve formě cesty, protaženou od severu k jihu a lemovanou alejí stromů. Tím to směrem se rozkládá přírodně-krajinářský park anglického typu. Který zabírá největší plochu celého areálu (Pacáková-Hošťálková a kol., 1999).

Dnes se v areálu Veltruského zámku koná velké množství svateb. Velice žádané jsou obřady ve francouzské zahradě, oddělující zámek od parku.

Obrázek 28: Francouzská zahrada zámku Veltrusy. Zdroj: Alena Prokopová

12.1.1 Analýza zámecké zahrady

Kompozičně je francouzská zahrada u zámku Veltrusy velice formální a pravidelná. Jejím centrem prochází osa ve formě cesty, která vede od zámku až do přírodně-krajinářského parku. Z původní velikosti zahrady zbyla pouze část v areálu čestného dvora, kde svým vzhledem působí velice důstojně. Je tedy vhodná pro svatby elegantnější, což platí všeobecně pro zámecké zahrady. Perspektiva je s místě projevuje nejvíce při pohledu na alej a zmenšující se stromy v dále. Obřadní místo se vytváří právě na této ose, kde snoubenci stojí při ceremoniálu vstříc zámku a za jejich zády ubíhá cesta lemovaná stromy až do ztracena.

Výrazným prvkem podtrhující pravidelné uspořádání prostoru je živý plot z buxusu, který rozděluje zahradu na menší celky. Udává tím přesný tvar a rovnoměrní rozložení jednotlivých prvků v prostoru. Každoročně jsou záhony vysázeny letničkami a trvalkami většinou jedné barvy, které oživují místo svými zářivými barvami a dotváří tak charakter francouzské zahrady.

Ze stálých architektonických prvků tu jsou pouze lavičky, poskytující posezení návštěvníků. Po účely svatby je teda nutné dodat židle či lavice k sezení, v případě, že hosté nebudou stát v průběhu obřadu. Téměř vždy se pro svatební obřady využívá bílého kovového oblouku, zdobeného látkou a květinami, u kterého probíhá uzavření sňatku. Podstatná je i květinová výzdoba, která by měla být komponována pravidelně a s využitím okrasnějších druhů květin jako jsou růže, pivoňky či lilie.

Celkový dojem ze svateb v zahradě ve Veltrusech je díky přítomnosti zámku vznešený a uhlazený, místo působí velice příjemně.

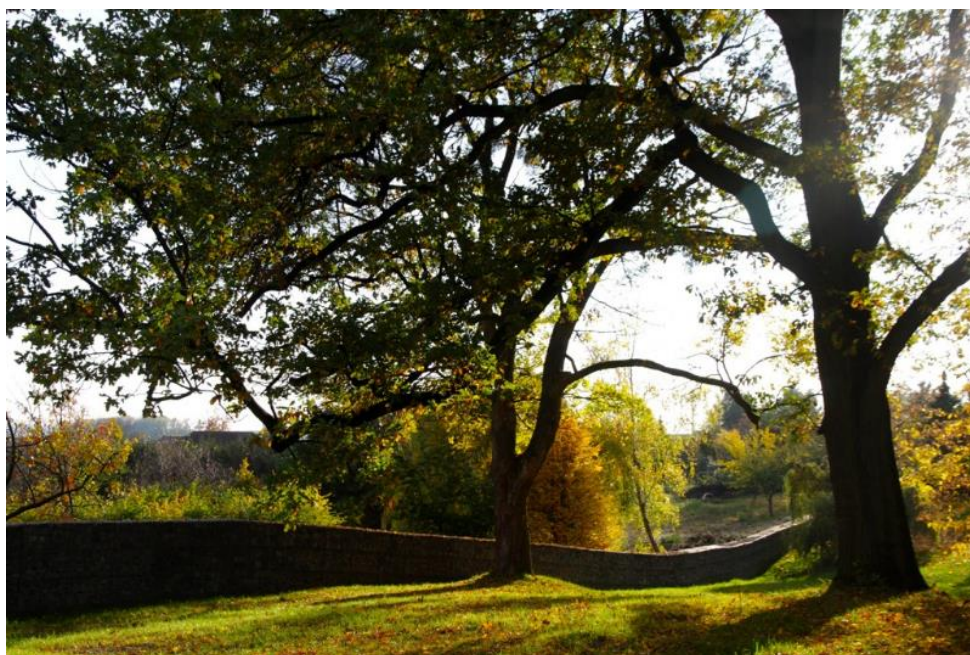

Obrázek 29: Svatba ve francouzské zahradě Veltrusy. Zdroj: Ondřej Kodras

12.2 Krajinářský park Veselíčko

V okrese Přerov se nachází krajinářský park napojen na zámecký park u zámku Veselíčko. Stavba zámku s parterem byla realizována v druhé polovině 18. století architektem Mikulášem Thalherrem v místě bývalé renesanční tvrze a později dokončena jeho synem Václavem. Parter terasovitě uspořádán podél hlavního schodiště, navazuje na francouzskou zahradu s osovou symetričností a typickými stříhanými živými ploty, bazény a loubím. Na francouzskou zahradu navazuje zahrada anglická, jak je jinak nazýván krajinářský park, který vznikl na počátku 19. století. V ní roste necelých 40 druhů jehličnatých stromů a keřů, mezi které patří například mohutný jinan dvoulaločný (*Ginkgo biloba*), jedlovec kanadský (*Tsuga canadensis*), borovice Jeffreyova (*Pinus jeffreyi*). Listnatých druhů stromů a keřů je tu více než jednou tolik a jedná se zejména o různé druhy dubů (*Quercus*), liliovník (*Liriodendron*), kaliny (*Viburnum*), katalpy (*Catalpa*) či ibišky (*Hibiscus*). Jedním z nejvzrostlejších stromů je platan (*Platanus*), který je dnes místem pod kterým se vykonávají svatební obřady (Pacáková-Hošťálková a kol., 1999; Koblížek, 2006).

Platan je symbolem rovnováhy, nastoluje jí v protikladech, jako jsou nebesa a podsvětí či Slunce a Luna. Oddat se tedy pod platanem může symbolizovat rovnováhu ve vztahu novomanželů. Stromy všeobecně jsou s lidstvem spojeny už od pradávna, poskytují mu stín, své plody, dřevo a mnoho dalšího. Právě díky stromům a dalším rostlinám člověk může dýchat. Mají své místo v mýtech, tradicích a jsou symboly lidského počínání (Hageneder, 2006).

Obrázek 30: Přírodně-krajinářský park Veselíčko. Zdroj: <http://www.obec-veselicko.cz/>

12.2.1 Analýza parku

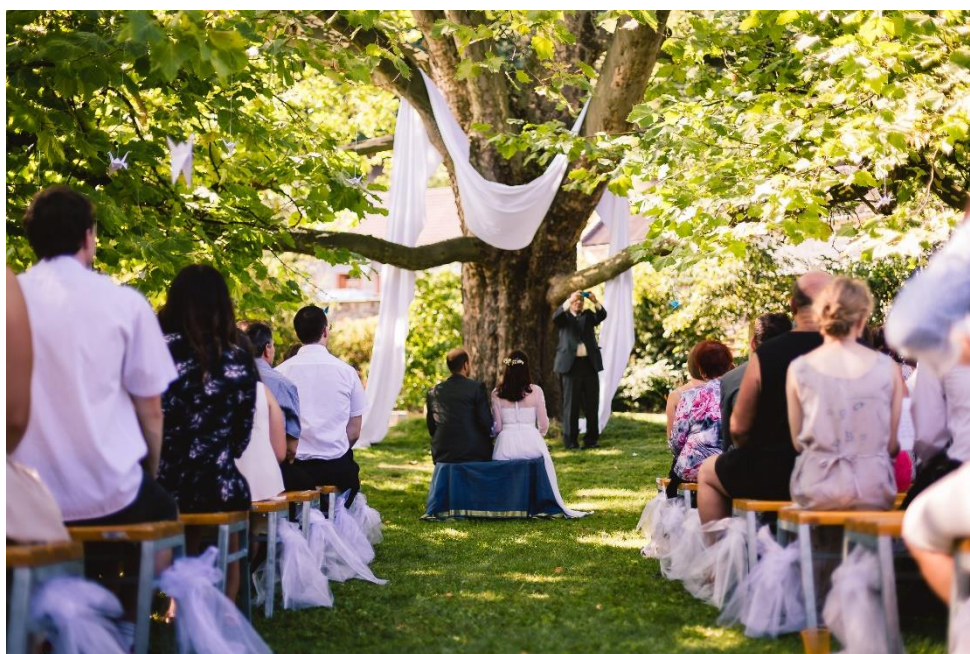
Kompozice parku je inspirovaná krajinářského stylu z Anglie. Jedná se o rozvolněnou scenérii zdánlivě připomínající otevřenou krajinu či přírodu člověkem netknutou. Prostor působí přirozeně a ne nutně formálně díky své nepravidelnosti. Uplatňují se tu zákoutí vytvořená výsadnou keřů a stromů, dodávající místu romantický nádech.

Roste zde velké množství různých druhů dřevin, které převládají nad bylinným patrem. Důležité jsou i kontrasty stinných částí pod stromy a otevřených prosluněných trávníků v kombinaci s rybníčkem, zrcadlící okolí zeleň. Pro svatební účely je využíváný prostor u vodní plochy či stín po korunou jednoho z některých vzrostlých stromů.

Trvalé architektonické prvky jsou v parku zastoupeny pouze lavičkami, kvůli čemu je nutné potřebnou vybavenost na místo dopravit. V případě výzdoby obřadního místa, je vhodné použít populárnější dřevěné oblouky či využít okolních dřevin a ozdobit pouze je. Příkladem je hedvábná bílá látka na platanu nebo světýlka pro zpříjemnění večerní atmosféry.

Dekorace jsou vhodné z přírodních materiálu jako je dřevo či rozmanitá škála květin, jejichž vazby mohou být více rozvolněné, aby korespondovali s okolní výsadbou. Hodí se květiny luční i více formální.

Místo působí velice přirozeně a evokuje spojení člověka s přírodou.

Obrázek 31: Svatba pod platanem. Zdroj: David Vávra

12.3 Statek Blažejovice

Statek Blažejovice se nachází ve stejno jmenné vesnici na jihovýchod od Prahy nedaleko Zruče nad Sázavou. Jedná se o statek, který byl zrekonstruován v letech 2008 až 2012.

K dispozici je celý areál statku zahrnující hlavní budovu s terasami, stodolu, historický sklípek a sýpku. Na tuto přední část s budovami navazuje zahrada s malým jezírkem a v odlehlejší části ovocným sadem a beach volejbalovým hřištěm. Neobvyklé obřadní místo se nachází v samém centru areálu, je tvořeno kamennými zdmi osázenými dokola rostlinami, svírající zelené prostranství pro vykonání obřadu (Rožeň, 2013).

Mimo to je statek možné využít i k natáčení filmů, seriálů či pohádek. Ale svatby jsou zde to důležité. Jako jeden z mála objektů se zahradou byl právě tento statek od začátku rekonstrukce určen k jejich pořádání. Dnes se zde pořádá přibližně 20 svateb ročně. Všechno to jsou společenské události, trvající celý víkend, počínaje pátečním příjezdem nevěsty a konče nedělním odjezdem novomanželů (Rožeň, 2013).

Díky dlouhodobé zkušenosti majitele se svatbami, zde probíhá i kurz pro nové svatební koordinátorky. Jedná se o víkendovou akci, zahrnující všechny důležité a neopomenutelné informace týkající se svateb, od příprav až po obřad. Velký důraz je kladen na vytvoření příjemného místa pro neopakovatelný prožitek ze svatebního dne.

Obrázek 32: Statek v Blažejovicích. Zdroj: Pavel Růžička

12.3.1 Analýza venkovské zahrady

Na příkladu statku v Blažejovicích je možné vidět rozmanitost kompozice venkovských zahrad. Stejně jako většina statků či jiných venkovských sídel, je zahrada rozdělena na více částí. Konkrétně se jedná o pobytovou část zahrady u domu s terasou, další je část okrasná, kde se nachází mnoho druhů rostlin a poslední částí je sad. Statek Blažejovice poskytuje všechny tyto prostory, což umožňuje víceúčelové využití během svatebního dne. Velmi často se v zahradách na venkově pořádá i hostina a svatebčané se proto nemusí přesouvat z místa na místo.

Druhy rostlin jsou kvůli různorodosti zahrady velice rozmanité, od okrasných záhonů, přes aleje z ovocných stromů až k dominantním solitérním dřevinám, které podtrhují venkovskou atmosféru. Nejvíce jsou zastoupeny druhy domácí od jabloní, hrušní, přes duby a břízy až k rostlinám jako jsou růže šípkové či levandule.

Architektonické prvky jsou zde oproti jiným venkovským prostorům hojně zastoupeny. Obvykle venkovské zahrady bývají plně vybaveny, a to zejména kvůli přítomnosti obytného domu, teras či stodoly. Jsou tu lavice, stoly, pergoly, jezírka, dostatečné osvětlení a mnoho dalších prvků, které je možné využít.

Květiny a dekorace jsou nejčastěji uzpůsobeny venkovskému stylu. Květiny korespondují s okolní výsadbou a dekorační prvky jsou většinou dřevěné. Zahrady na venkově tak vyvolávají neopakovatelný pocit klidu a přátelské atmosféry.

Obrázek 33: Svatba na statku v Blažejovicích. Zdroj: Pavel Růžička

13 Doporučení pro vytvoření svatební zahrady

Primárně je nejdůležitější výběr místa pro svatební obřad. Musí se novomanželům líbit nebo jim být blízké. Podle stylu daného místa se určí typ výzdoby a celé svatby. K zámeckým zahradám patří elegantnější a vznešenější květiny jako jsou růže, pivoňky či lilie a celkové uspořádání dekorací a vazeb květin by mělo být pravidelné a uhlazené. Naopak výzdoba na svatbu na louce či v lese si žádá využití rostlin, které na takových místech rostou. Příkladem jsou luční květiny jako kopretiny či chrpy, které je možné kombinovat s travinami nebo obilím.

Také je podstatné období, ve kterém se svatba bude konat. Největší rozdíly jsou samozřejmě v počasí, ale i v dostupnosti květin, volných termínech na oblíbených svatebních místech či vhodných barvách pro danou sezónu.

Svatba v krajině, ať už se jedná o louku či les je na přípravy nejsložitější. Je to prostředí, které není primárně určeno k dlouhodobému pobytu osob. V případě, že se poblíž nenachází zázemí, které je možné využít, pak je nutné dovést na místo obřadu všechno vybavení. To se týká i ostatních míst, kde chybí sedací mobiliář či stůl určený pro obřad. Mimo nezbytně nutné prvky je možné doplnit i dekorace a květinovou výzdobu, které k svatebnímu dni neodmyslitelně patří.

V případě, že vybraný venkovní prostor neposkytuje dostatečný stín stromů nebo prvky jako altánky, zimní zahrady nebo pergoly, pak je možné postavit v místě stan. Jedná se o bílý látkový stan s kovovou konstrukcí, který je využíván zejména pro svatební hostiny nebo jako taneční parket. Je možné ho vyzdobit květinami či jinými dekoracemi pro svátečnější vzhled.

Nakonec je důležité využít všech možností, které nám poskytují zahrady či krajina a udělat si minimálně fotky na památku. Vděčnými místy jsou břehy rybníků, louky ve večerním slunci, stín lesa v pravé poledne či pouze noční zahrada prozářena světýlky.

14 Závěr

Cílem práce bylo zpracovat historii kulturního využití zahrad, jehož závěry poukazují na úzkou spojitost s uctíváním bohů, oslavami a později i odpočinkem. Po rozdělení svatebních obřadů na církevní a civilní bylo zjištěno, že oba typy sňatků lze uzavřít v zahradách či parcích. Ale u církevních sňatků to je možné pouze u některých náboženství a u civilních je nutné si zažádat o výjimku na matrice. Venkovní prostory vhodné pro svatby byly rozděleny na pět základních typů, a to zámecké zahrady, parky, zahrady na venkově, louky a lesy. Byly určeny některé základní prvky kompozice a vliv, který mají na uspořádání prostoru i na člověka. Byly zjištěny výhody jednotlivých ročních období s vymezením hlavní svatební sezóny od května do září.

Na základě symboliky spojené s láskou byly vybrány stromy, keře a květiny, jako například dub, bříza, myrta, kopretina či růže, které jsou vhodné využití ve svatební floristice. Byly charakterizovány důležité architektonické prvky zahrad, využívané pro obřad nebo jako doplnění celé scenerie. Mimo to byly uvedeny příklady dočasné výzdoby místa, květinami, svatebním obloukem či látkami, které mu dodají sváteční vzhled.

Práce přináší doporučení pro vytvoření svatební zahrady, z různých typů otevřených prostorů, které byly zformovány na základě rozborů stávajících zahrad využívaných pro svatby. Dále předkládá návrhy výzdoby obřadního místa s ohledem na vybranou lokalitu.

Na základě výše uvedených poznatků lze říci, že cíl bakalářské práce byl splněn.

15 Seznam literatury

15.1 Literární zdroje

- ASHOVÁ, C. 2002.** Naše svatba: kalendář svatebních příprav a pamětní album. Euromedia. Praha. 71 s. ISBN: 8024206765
- BROOKES, J. 1995.** Největší kniha o zahradě. Cesty. Praha. 352 s. ISBN: 8085363984
- BROOKES, J. 2006.** Mistrovský kurz zahradní architektury. Knižní klub. Praha. 352 s. ISBN: 8024215381
- BROWN, J. 2002.** The modern garden. Thames and Hudson. London. p. 223. ISBN: 0500283214
- DAY, C. 2002** Spirit and Place. Taylor & Francis Ltd. Oxford. p. 268. ISBN: 9780750653596
- FIFKOVÁ, R. 2010.** Adonisova zahrada: symbolika květin v mýtech, legendách a výtvarném umění. Vlastivědné muzeum v Olomouci. Olomouc. 64 s. ISBN: 9788085037579
- FRYČOVÁ, M. 2014.** Svatba, Bateau Lavoir. Pardubice. 165 s. ISBN: 9788090458178
- HAAKE, K. M. 2010.** To je floristika!: tvorba a technika v 850 vyobrazeních. Profi Press. Praha. 320 s. ISBN: 9788086726397
- HAGENEDER, F. 2006.** Moudrost stromů: historie, lidová tradice, symbolika, léčení. Knižní Klub. Praha. 224 s. ISBN: 8024216353
- HAGENEDER, F. 2003.** Velká kniha stromů: duch stromů. Fontána. Olomouc. 429 s. ISBN: 8073360837
- HENDRYCH, J. 2000.** Tvorba krajina y zahrad: Historické zahrady, parky a krajina jako významné proměny, hodnoty, význam a ochrana. Vydavatelství ČVUT. Praha. 199 s. ISBN: 8001031632
- HICKS, D. 1982.** Garden design. Routledge & Kegan Paul. London. p. 199. ISBN: 0710092288
- HOPMAN, E. E. 2008.** A Druid's Herbal of Sacred Tree Medicine. Inner Traditions Bear and Company. Rochester. 224 s. ISBN: 9781594772306
- HURYCH, V., STEJSKALOVÁ, J., EZEHEL, M., SVOBODA, S., MICHALKOVÁ, R., 2011.** Tvorba zeleně: sadovnictví, krajinářství. Grada. Praha. 303 s. ISBN: 9788024736051
- IMPELLUSO, L. 2007.** Gardens in Art. J. Paul Getty Museum. Los Angeles. p. 381. ISBN: 9780892368853
- IVENS, S. 2008.** Svatba, na kterou nikdo nezapomene: Rady pro nevěsty. Pragma. Praha. 222 s. ISBN: 9788073491161
- JANEČKOVÁ, P. 2008.** Svatba: vše, co potřebujete vědět: před svatbou - svatební den - po svatbě. Grada. Praha. 190 s. ISBN: 9788024725833
- JOYCE, D. 1989.** Garden Styles: An Illustrated History of Design and Tradition. Pyramid books. London. p. 192. ISBN:1871307783

- KAVKA, B., AMBROŽ, V., ČEŘOVSKÝ, J., GALUSZKA, E., HRUŠKA, E., KUČA, O., MACHOVEC, J., ŘÍHA, J. K., SCHOLZ, J., ULIČNÝ, F., WAGNER, B. 1970.** Krajinářské sadovnictví. Státní zemědělské nakladatelství. Praha. 580 s.
- KALUSOK, M. 2004.** Zahradní architektura. Computer Press. Brno. 192 s. ISBN: 8025102874
- KINGSBURY, N. 2009.** Natural Garden Style: Gardening Inspired by Nature. Merrell Publishers Limited. London. p. 191. ISBN: 9781858944432
- KOBLÍŽEK, J. 2006.** Jehličnaté a listnaté dřeviny našich zahrad a parků. Sursum. Tišnov. 551 s. ISBN: 8073231174
- KRUPINSKAYA, O., TRAIBERG, S. 2013.** Kniha pro nevěstu: jak uspořádat jedinečnou a neopakovatelnou svatbu. Agentura pro rozvoj. Praha. 75 s. ISBN: 9788026054641
- KUČA, O., MOJŽÍŠOVÁ, N., TÁBOR, I., KIRSCHNER, J., STAŇA, I. 2015.** Zahrada: živé umění: katalog výstavy. Botanický ústav Akademie věd České republiky. Průhonice. 102 s. ISBN: 9788086188478
- KUŤKOVÁ, T. 2013.** Soudobé trendy v použití květin v zahradní a krajinářské architektuře. Mendelova univerzita v Brně. Brno. 90 s. ISBN: 9788073757083
- LE TOQUIN, A. 2004.** The Most Beautiful Gardens in the World. Abrams. New York. 259 p. ISBN: 0810955849
- LLOYD, C., BIRD, R. 2000.** Venkovská zahrada. Cesty. Praha. 192 s. ISBN: 8071814121
- MAREČEK, J. 1992.** Zahrada. Noris. Praha. 304 s. ISBN: 8090090818
- MCHITARJAN, E. 2017.** Svatební přípravy podle Ejvi. CPRESS. Brno. 159 s. ISBN: 9788026413738
- MOSSER, M., TEYSSOT, G. (eds.). 2000.** The History of Garden Design: The Western Tradition from the Renaissance to the Present Day. Thames & Hudson. London. p. 543. ISBN: 0500282064
- NIKODÉMOVÁ, Z., BRADNA, B. 2010.** Jak vypěstovat květnatou louku. Grada. Praha 86 s. ISBN: 9788024727554
- OLONETZKY, N., 2017.** Inspirations: Time Travel through Garden History. Birkhäuser Verlag GmbH, Basel. p. 206. ISBN: 9783764376239
- OTRUBA, I. 2002.** Zahradní architektura: tvorba zahrad a parků. ERA. Brno. 357 s. ISBN: 8086517136
- PACÁKOVÁ-HOŠŤÁLKOVÁ, B., PETRŮ, J., RIEDL, D., SVOBODA, A. M. 1999.** Zahrady a parky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Libri. Praha. 521 s. ISBN: 8085983559
- PACKER, J. 2016.** Jane Packer's Flower Course: Easy techniques for fabulous flower arranging. Ryland, Peters & Small Ltd. London. p. 160. ISBN: 9781849757584
- PIZZONI, F. 1999.** The Garden: A History in Landscape and Art. Rizzoli. New York. p. 263. ISBN: 0847822184
- POKORNÝ, J. 1971.** Řezané květy od jara do zimy. SZN. Praha. 161 s.
- REGALOVÁ, M. 1995.** Svatba: náš velký den. Ikar. Praha. 125 s. ISBN: 8085830523

- ROGERS, E. B. 2001.** Landscape Design: A Cultural and Architectural History. Abrams. New York. p. 544. ISBN: 9780810942530
- RUMPLER, P. P. 2005.** Garden Design. teNeues Publishing Company. New York. p. 400 ISBN: 3823845241
- RŮŽIČKOVÁ, Z. 1997.** Květomluva. Lika Klub. Praha. 60 s. ISBN: 8090144071
- SAMOJSKÝ, P. 2015.** Dobrodružství zvané svatba. Unitaria. Praha 103 s. ISBN: 9788086105741
- SLUKOVÁ, A. 2001** Svatba: průvodce pro začátečníky i pokročilé. Grada. Praha. 107 s. ISBN: 8024790645
- STEHLÍK, V., TRANTÍREK, J. 1971.** Naučný slovník zemědělský: 3. K-L. SZN. Praha. 1253 s.
- ŠONSKÝ, D. 2009.** Moderní zahrady. Computer Press. Brno. 277 s. ISBN: 9788025127476
- ŠONSKÝ, D., POSPÍŠILOVÁ, K. 2015.** Zahradní detail: Architektonické prvky v zahradě. CPress. Brno. 175 s. ISBN: 9788026409472
- ŠPECINGER, O. 2003.** Veltrusy: perla dolního Povltaví. Tiskárna Libertas. Praha. 127 s. ISBN: 8023907360
- ŠTEFLÍČEK, J. 2004.** Krajiny a zahrady - staré vzácné knihy: 30. seminář Životní prostředí a veřejná zeleň ve městech a obcích, Klatovy 8. -9. září 2004: přednáška Přírodní motivy v zahradní a krajinářské kompozici. Výzkumný ústav okrasného zahradnictví. Průhonice. 183 s. ISBN: 8085116103
- TITZLOVÁ, M. 1999.** Příběhy květin. Dauphin. Praha. 96 s. ISBN: 8086019721
- TRNKOVÁ, K. 2013.** Květomluva. Studio trnka. Praha. 87 s. ISBN: 9788087678268
- VÁŇA, P. 2006a.** Léčivé stromy a keře podle bylinkáře Pavla 1, A-L. Eminent. Praha 153 s. ISBN: 8072812246
- VÁŇA, P. 2006b.** Léčivé stromy a keře podle bylinkáře Pavla 2, M-Z. Eminent. Praha 310 s. ISBN: 8072812688
- ZIEGLEROVÁ, J., BLÁHA, L. 2014.** Zvláštní tvary rostlin. Togga. Praha 245 s. ISBN: 9788074760488
- ŽÁČEK, J., VACEK, P. 2008.** Zahrady u Pražského hradu. Havlíček Brain Team. Praha. 239 s. ISBN: 9788087109069

15.2 Internetové zdroje

- Rožeň, J. Historie [online]. Blažejovice. 22. srpna 2013 [cit. 2018-3-23]. Dostupné z <http://www.blazejovice.cz/historie-statku.html>
- Rožeň, J. Kontakty [online]. Blažejovice. 22. srpna 2013 [cit. 2018-3-23]. Dostupné z <http://www.blazejovice.cz/kontakty.html>
- NSČU. České unitářství [online]. 2016. [cit. 2018-4-1]. Dostupné z <http://www.unitaria.cz/unitarstvi/ceske.html>